

Έτος Ίδρυσης 2006

ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ

Ινστιτούτο Μικρών Επιχειρήσεων
ΓΣΕΒΕΕ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΡΕΥΝΑ ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ

ΕΙΣΟΔΗΜΑ - ΔΑΠΑΝΕΣ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ 2024

No 13

Αθήνα
Φεβρουάριος 2025

ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ

Ινστιτούτο Μικρών Επιχειρήσεων

Γενικής Συνομοσπονδίας Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδας

Αριστοτέλους 46, 104 33 Αθήνα

Τηλ: 210 8846852

e-mail: info@imegsevee.gr

www.imegsevee.gr

Τίτλος: Ετήσια έρευνα ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ «ΕΙΣΟΔΗΜΑ – ΔΑΠΑΝΕΣ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ 2024»

Τύπος δημοσίευσης: Έρευνες οικονομικού κλίματος ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ

Χρονολογία δημοσίευσης: Φεβρουάριος 2025

Συντάκτες/ριες: Λεωνίδα Βατικιώτης, Δημήτρης Γιακούλας, Ελένη Γκρίνγκουδ, Γιώργος Θανόπουλος, Απόστολος Μπόκας, Ιωάννα Προφύρη

Επιμέλεια: Άννα Χαριλόγη

Σχεδιασμός – Σελιδοποίηση: Γιάννης Μισεντζής

Βιβλιογραφική αναφορά:

ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ, (2025), Ετήσια έρευνα ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ «ΕΙΣΟΔΗΜΑ – ΔΑΠΑΝΕΣ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ 2024», Αθήνα: ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ

Η παρούσα έρευνα εκπονήθηκε στο πλαίσιο του έργου «Ανάπτυξη μηχανισμών και εφαρμογή δράσεων στήριξης της προσαρμοστικότητας και της ανθεκτικότητας των ΜΜΕ και του ανθρώπινου δυναμικού τους» με κωδικό ΟΠΣ 6003486. Το έργο συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΤΠΑ & ΤΣ) μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα 2021-2027».

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
2021 – 2027
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΡΕΥΝΑ ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ
ΕΙΣΟΔΗΜΑ - ΔΑΠΑΝΕΣ
ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ
2024

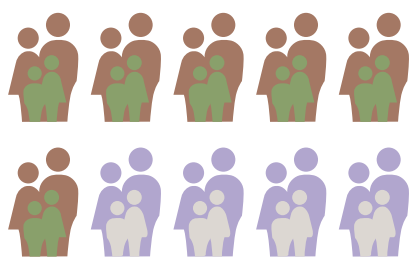

Έτος Ίδρυσης 2006

ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ

Ινστιτούτο Μικρών Επιχειρήσεων
ΓΣΕΒΕΕ

ΕΙΣΟΔΗΜΑ

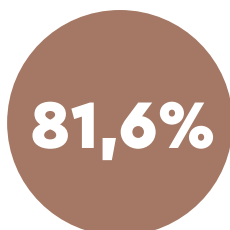

6 στα 10

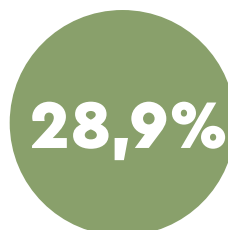
νοικοκυριά δήλωσαν ότι το μηνιαίο εισόδημά τους δεν επαρκεί για όλον το μήνα

το εισόδημά τους επαρκεί για

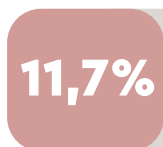
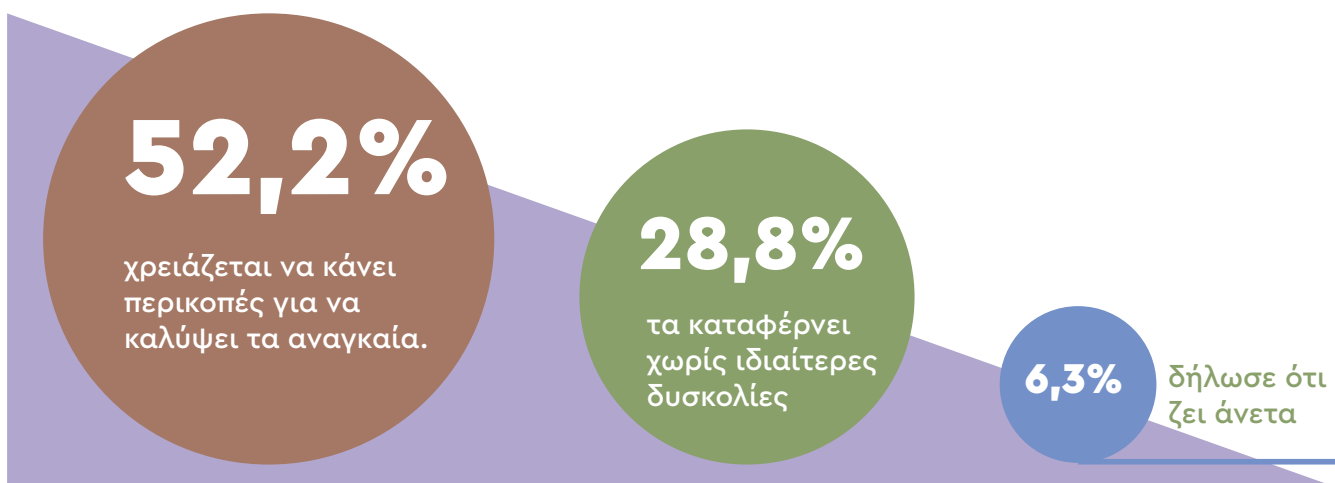
19 ημέρες

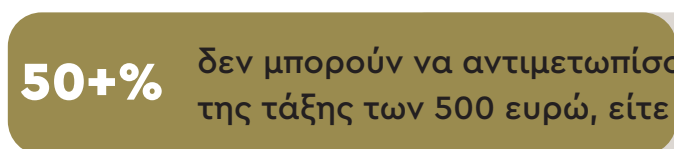
δεν καταφέρνουν να αποταμιεύσουν

έχει ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το Δημόσιο

δήλωσε ότι τα εισοδήματά του δεν επαρκούν για να καλύψουν ούτε τις βασικές του ανάγκες

δεν μπορούν να αντιμετωπίσουν ένα έκτακτο, αλλά αναγκαίο, έξοδο της τάξης των 500 ευρώ, είτε το αντιμετωπίζουν με μεγάλη δυσκολία.

Έτος Ίδρυσης 2006

ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ

Ινστιτούτο Μικρών Επιχειρήσεων
ΓΣΕΒΕΕ

ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ

64,9% δαπάνησε περισσότερα για λογαριασμούς σπιτιού

63,4% δαπάνησε περισσότερα για είδη διατροφής

41,9% δαπάνησε λιγότερα για εξόδους ψυχαγωγίας

39,2% δαπάνησε λιγότερα για ένδυση - υπόδηση

36,1% καθυστερεί ή αδυνατεί να καλύψει ιατρικά έξοδα

28,2% καθυστερεί ή αδυνατεί να καλύψει την πληρωμή του ρεύματος

22,8% καθυστερεί ή αδυνατεί να καλύψει τα έξοδα θέρμανσης

72,4%

δήλωσαν ότι οι αυξήσεις των τιμών
στα τρόφιμα τα επηρέασαν σημαντικά

Καταλληλότερα μέτρα για την αντιμετώπιση των αρνητικών
επιπτώσεων της ακρίβειας είναι

69%

η αύξηση μισθών και συντάξεων

52,7%

ο έλεγχος των τιμών/αντιμετώπιση
της αισχροκέρδειας

86,8%

αξιολογεί ως ανεπαρκή ή μάλλον
ανεπαρκή τα μέτρα της κυβέρνησης για
την αντιμετώπιση της ακρίβειας.

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΚΡΙΒΕΙΑΣ
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΜΕΤΡΩΝ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΡΕΥΝΑ ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ

ΕΙΣΟΔΗΜΑ - ΔΑΠΑΝΕΣ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ 2024

Η ετήσια έρευνα του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ για το εισόδημα και τις δαπάνες διαβίωσης των νοικοκυριών 2024 (13η κατά σειρά) επιχειρεί να αποτυπώσει την πραγματικότητα που βιώνουν οι πολίτες και να αναδείξει τις κύριες τάσεις που διαμορφώνουν την καθημερινότητά τους. Σύμφωνα με τα ευρήματα, η οικονομική κατάσταση των ελληνικών νοικοκυριών το 2024 παραμένει δύσκολη, με την πλειονότητα να αντιμετωπίζει σοβαρές προκλήσεις στην κάλυψη των αναγκών του. Αν και καταγράφεται μια συγκρατημένη βελτίωση σε σχέση με το 2023, η ακρίβεια συνεχίζει να αποτελεί τη μεγαλύτερη απειλή για την οικονομική σταθερότητα των νοικοκυριών.

Παρά τη μείωση του ποσοστού των νοικοκυριών που δηλώνουν εισοδηματική απώλεια (26,2% έναντι 30,7% το 2023), οι οικονομικές δυσκολίες παραμένουν έντονες. Το 60% των νοικοκυριών δηλώνει ότι το εισόδημά του δεν επαρκεί για όλον το μήνα, ενώ για όσους αντιμετωπίζουν αυτή την κατάσταση, τα χρήματα αρκούν μόλις για 19 ημέρες κατά μέσο όρο. Η αδυναμία αποταμίευσης παραμένει ιδιαίτερα υψηλή, καθώς το 81,6% δεν καταφέρνει να αποταμιεύσει, ενώ πάνω από τα μισά νοικοκυριά δεν μπορούν να αντεπεξέλθουν σε ένα έκτακτο έξοδο της τάξης των 500€. Την ίδια στιγμή, το 11,7% των νοικοκυριών ζει σε συνθήκες ακραίας φτώχειας, αδυνατώντας να καλύψει ακόμη και τις βασικές του ανάγκες.

Οι οικονομικές πιέσεις είναι εντονότερες για τα χαμηλά και μεσαία εισοδήματα, με τις πιο ευάλωτες ομάδες να δέχονται τις μεγαλύτερες επιβαρύνσεις. Ο μισθός αποτελεί τη μοναδική ή κυρίαρχη πηγή εισοδήματος για πάνω από τα μισά νοικοκυριά, ενώ το 39,5% δεν έχει καμία επιπλέον πηγή χρημάτων. Ειδικά οι

αυτοαπασχολούμενοι/ες και οι μικροεπιχειρηματίες βρίσκονται σε ολοένα και δυσμενέστερη θέση: το 53,3% των νοικοκυριών που εξαρτώνται από επιχειρηματικά έσοδα δηλώνουν ότι το εισόδημά τους δεν επαρκεί μέχρι το τέλος του μήνα, ποσοστό που αυξήθηκε δραματικά, από 42,8% το 2023. Επιπλέον, το 47,8% των νοικοκυριών που βασίζονται σε επιχειρηματικά κέρδη έχουν ετήσιο εισόδημα έως 18.000€, γεγονός που υποδηλώνει τις οικονομικές δυσκολίες που αντιμετωπίζει ο μικρομεσαίος επιχειρηματικός κόσμος. Το ποσοστό αυτών των νοικοκυριών που δεν έχει άλλη πηγή εισοδήματος έχει μειωθεί σημαντικά, γεγονός που υποδεικνύει ότι ένα μέρος των επιχειρηματιών έχει στραφεί σε επιπλέον πηγές άντλησης εισοδήματος – πιθανότατα σε μια προσπάθεια να αντεπεξέλθει στην υψηλότερη φορολογική επιβάρυνση λόγω του νέου τεκμαρτού τρόπου φορολόγησης. Παράλληλα, οι ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το Δημόσιο σημειώνουν εκρηκτική αύξηση στο σύνολο των νοικοκυριών (28,9%), ενώ το 16% φοβάται πως μπορεί να χάσει την κατοικία του λόγω αδυναμίας πληρωμής δανείων ή άλλων υποχρεώσεων.

Στο επίκεντρο των οικονομικών πιέσεων βρίσκεται η ακρίβεια, η οποία συνεχίζει να πλήττει σχεδόν όλα τα νοικοκυριά. Οι αυξήσεις στα τρόφιμα επηρεάζουν το 72,4% των πολιτών σε τέτοιο βαθμό, ώστε να περιορίζουν δαπάνες για άλλες ανάγκες, ενώ οι δαπάνες για λογαριασμούς σπιτιού και είδη διατροφής έχουν αυξηθεί για πάνω από το 60% των νοικοκυριών. Αντίθετα, οι πολίτες μειώνουν τις εξόδους τους για ψυχαγωγία (41,9%) και αγορές ένδυσης-υπόδησης (39,2%). Ταυτόχρονα, η πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες δυσκολεύει, με διαρκώς αυξανόμενο αριθμό νοικοκυριών να καθυστερεί ή να αδυνατεί να καλύψει ιατρικά έξοδα, λογαριασμούς ρεύματος, θέρμανσης και εκπαίδευσης.

Μπροστά σε αυτό το περιβάλλον, η πλειονότητα των πολιτών θεωρεί ότι τα πιο αποτελεσματικά μέτρα αντιμετώπισης της οικονομικής δυσχέρειας είναι η αύξηση μισθών και συντάξεων (69%), η ενίσχυση των ελέγχων στην αγορά για περιορισμό της αισχροκέρδειας (52,7%) και η μείωση φόρων και τελών (45,9%). Ταυτόχρονα, η κυβερνητική πολιτική για την αντιμετώπιση της ακρίβειας αξιολογείται ακόμα πιο αρνητικά από προηγούμενες χρονιές, γεγονός που αντανακλά τη συνεχιζόμενη δυσαρέσκεια των πολιτών.

Η εικόνα που προκύπτει είναι εκείνη μιας κοινωνίας που εξακολουθεί να βρίσκεται υπό έντονη οικονομική πίεση, με τους περισσότερους πολίτες να δυσκολεύονται να ανταποκριθούν στις καθημερινές τους ανάγκες. Παρ' ότι υπάρχουν κάποιες ενδείξεις συγκρατημένης βελτίωσης, η διεύρυνση των εισοδηματικών ανισοτήτων και η διαρκής αύξηση του κόστους ζωής διαμορφώνουν ένα περιβάλλον αβεβαιότητας, καθιστώντας επιτακτική την ανάγκη για ουσιαστικές παρεμβάσεις.

Τα βασικά συμπεράσματα της έρευνας εισοδήματος 2024 του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ που έγινε σε συνεργασία με την εταιρεία MARC σε δείγμα 1.201 νοικοκυριών είναι τα εξής:

ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ

- Το 26,2% των νοικοκυριών δήλωσε πως το εισόδημά του μειώθηκε (30,7% το αντίστοιχο ποσοστό το 2023).
- Το 21% των νοικοκυριών δήλωσε πως το εισόδημά του αυξήθηκε (17,1% το αντίστοιχο ποσοστό το 2023), το οποίο αποτελεί το νέο υψηλότερο ποσοστό που έχει καταγραφεί σε έρευνα εισοδήματος του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ (από το 2011) – είναι η δεύτερη συνεχόμενη χρονιά εμφανούς ανόδου του ποσοστού όσων δηλώνουν ότι το συνολικό τους εισόδημα αυξήθηκε.
- Το 52,6% των νοικοκυριών δήλωσε πως το εισόδημά του παρέμεινε σταθερό (51,6% το αντίστοιχο ποσοστό το 2023).
- Συνεχίζεται η διεύρυνση των ανισοτήτων χαμηλών και μεσαίων εισοδημάτων συγκριτικά με τα υψηλότερα, με ηπιότερη όμως ένταση σε σχέση με το 2023.
- Το 28,3% (34,4% το 2023) των νοικοκυριών με εισόδημα έως 25.000 € δήλωσε πως το εισόδημά του μειώθηκε το 2023, έναντι 18,6% (10,5% το 2023) που δήλωσε ότι αυξήθηκε και 53% που δήλωσε ότι παρέμεινε σταθερό (50,1% το 2022).
- Το 31,3% (22% το 2023) των νοικοκυριών με εισόδημα πάνω από 25.000 € δήλωσε πως το εισόδημά του αυξήθηκε, έναντι 16% (19,7% το 2023) που δήλωσε πως το εισόδημά του μειώθηκε και 52,7% (58,4% το 2023) που δήλωσε ότι παρέμεινε σταθερό.
- Με βάση τα ευρήματα της έρευνας, το 73,1% των νοικοκυριών δηλώνει ετήσιο εισόδημα έως 25.000 €, έναντι 20,3% που δηλώνει ετήσιο εισόδημα πάνω από 25.000 €. Τα νοικοκυριά με ετήσιο εισόδημα άνω των 30.000 € αποτελούν το 9,5% του συνόλου των νοικοκυριών της έρευνας

ΠΗΓΕΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

- Ο μισθός αποτελεί την κύρια πηγή εισοδήματος για τη συντριπτική πλειονότητα των ελληνικών νοικοκυριών. Το 50,4% δήλωσε ως κύρια πηγή εισοδήματος τον μισθό, το 36,2% τη σύνταξη, το 7,6% τα έσοδα/κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα και το 5,2% άλλη πηγή (επίδομα, ενοίκια κ.λπ.).
- Το 39,5% των νοικοκυριών δήλωσε ότι δεν έχει καμία επιπλέον πηγή εισοδήματος. Το 20,5% ανέφερε ως πρόσθετη πηγή τον μισθό, το 16,7% τη σύνταξη και το 14,2% εισόδημα από ενοίκια. Επιπλέον, το 6,9% υποστηρίζεται οικονομικά από συγγενείς, το 4,7% λαμβάνει έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα, ενώ το 5,5% ανέφερε ως άλλη πηγή εισοδήματος κάποιο επίδομα, όπως ανεργίας ή αλληλεγγύης.

- Σημειώνεται ότι το 47,8% των νοικοκυριών με κύρια πηγή εισοδήματος τα έσοδα/κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα έχει ετήσιο εισόδημα έως 18.000 €. Το 53,5% αυτών των νοικοκυριών δεν έχει άλλη πηγή εισοδήματος, ποσοστό μειωμένο κατά 8,2% σε σχέση με το 2023. Το εύρημα αυτό υποδεικνύει ότι ένα μέρος των εν λόγω επιχειρηματιών έχει στραφεί και σε επιπλέον πηγές άντλησης εισοδήματος, πιθανά για να αντεπεξέλθει στην υψηλότερη φορολόγηση λόγω του νέου τεκμαρτού τρόπου φορολόγησης

ΕΠΑΡΚΕΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ – ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΗ

- Τα ευρήματα δείχνουν οριακή βελτίωση στη μηνιαία επάρκεια εισοδήματος των νοικοκυριών, παραμένοντας όμως σε ιδιαίτερα δυσμενή επίπεδα, δεδομένου η έρευνα εισοδήματος του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ ότι κατέγραψε τα χειρότερα αποτελέσματα το 2023.
- Συγκεκριμένα, 6 στα 10 νοικοκυριά (60%) δήλωσαν ότι το μηνιαίο εισόδημά τους δεν επαρκεί για όλον το μήνα.
- Στο σύνολο των νοικοκυριών, το μηνιαίο εισόδημα επαρκεί μεσοσταθμικά για 23 ημέρες, ενώ για τα νοικοκυριά που το εισόδημά τους τελειώνει πριν από το τέλος του μήνα (60%), αυτό επαρκεί μεσοσταθμικά για 19 ημέρες.
- Τα νοικοκυριά που βασίζονται στον μισθό πλήττονται περισσότερο, καθώς το 62% δηλώνει ότι το εισόδημά του δεν επαρκεί για όλο τον μήνα. Ακολουθούν τα συνταξιοδοτούμενα νοικοκυριά (57,3%), ενώ ιδιαίτερα ανησυχητική είναι η αύξηση των επιχειρηματιών που αντιμετωπίζουν το ίδιο πρόβλημα, από 42,8% το 2023 σε 53,3% το 2024, αποτυπώνοντας την επιδείνωση στον επιχειρηματικό τομέα.
- Πάνω από 8 στα 10 νοικοκυριά (81,6% το 2024, έναντι 84,8% για το 2023) δήλωσαν ότι δεν καταφέρνουν να αποταμιεύσουν.
- Οι 3 πρώτες κατηγορίες δαπανών για τις οποίες σταθερά τα νοικοκυριά συνεχίζουν να διαθέτουν τα περισσότερα χρήματα είναι: οι λογαριασμοί σπιτιού, τα είδη διατροφής, και η θέρμανση, ενώ και οι κατηγορίες δαπανών που αφορούν στην υγεία-φάρμακα και στη μετακίνηση αντιπροσωπεύουν, επίσης, σημαντικό τμήμα των δαπανών των νοικοκυριών

ΒΙΟΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ, ΦΤΩΧΕΙΑ ΚΑΙ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΣΦΑΛΕΙΑ

- Το 11,7% των νοικοκυριών δήλωσε ότι τα εισοδήματά του δεν επαρκούν για να καλύψουν ούτε τις βασικές του ανάγκες, εύρημα που καταδεικνύει πως υψηλό ποσοστό νοικοκυριών διαβιοί σε συνθήκες ακραίας φτώχειας.
- Πάνω από 1 στα 2 νοικοκυριά (52,2%) δήλωσε πως χρειάζεται να κάνει περικοπές για να καλύψει τα αναγκαία.
- Από την άλλη μεριά, το 28,8% των νοικοκυριών δήλωσε ότι τα καταφέρνει χωρίς ιδιαίτερες δυσκολίες, ενώ μόλις το 6,3% των νοικοκυριών δήλωσε ότι ζει άνετα.

- Σχεδόν έξι στα δέκα νοικοκυριά (58,3%) εξακολουθούν είτε να μην μπορούν καθόλου να αντιμετωπίσουν ένα έκτακτο, αλλά αναγκαίο, έξοδο της τάξης των 500€, είτε να το αντιμετωπίζουν με μεγάλη δυσκολία.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ

- Εκτίναξη του ποσοστού των νοικοκυριών με ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το Δημόσιο καταγράφεται για το 2024, με το 28,9% να δηλώνει ότι έχει ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το Δημόσιο. Πρόκειται για μια αύξηση 7,2 ποσοστιαίων μονάδων συγκριτικά με το 2023 και ακόμα μεγαλύτερη συγκριτικά με τα τελευταία δέκα χρόνια.
- Το 15,9% των νοικοκυριών δηλώνει ληξιπρόθεσμες οφειλές που δεν έχουν ρυθμιστεί (11,5% το αντίστοιχο ποσοστό το 2023), και το 13% δηλώνει ότι οι οφειλές είναι ρυθμισμένες (10,2% το αντίστοιχο ποσοστό το 2023).
- Διευρύνεται ο φόβος των νοικοκυριών ότι μπορεί να χάσουν το σπίτι τους λόγω οφειλών και το 2024. Ειδικότερα, το 16% (15,3%, 14,4% και 11,3% τα ποσοστά των ερευνών του 2023, 2022 και 2021, αντίστοιχα) των νοικοκυριών εξέφρασε τον φόβο απώλειας του ακινήτου λόγω αδυναμίας πληρωμής των υποχρεώσεων προς τις τράπεζες ή το Δημόσιο.
- Διευρύνθηκε ακόμη περισσότερο στο 6,3% το ποσοστό των νοικοκυριών που δήλωσε πως το 2024 υπέστη δέσμευση ή κατάσχεση λογαριασμών και περιουσιακών στοιχείων λόγω οφειλών. Το αντίστοιχο ποσοστό ήταν 5,6% το 2023, 3,8% το 2022 και μόλις 0,8% το 2021.

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΕΣ ΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΑΠΑΝΕΣ

- Το 64,9% και το 63,4% των νοικοκυριών δαπάνησαν το 2024 περισσότερα για λογαριασμούς σπιτιού και είδη διατροφής σε σχέση με το 2023, αντίστοιχα, ενώ το 41,9% και το 39,2% δαπάνησαν λιγότερα για εξόδους (εστιατόρια, καφέ, σινεμά) και ένδυση - υπόδηση, αντίστοιχα.
- Με την πάροδο του χρόνου (2019-2025) αυξάνεται σταθερά το ποσοστό των νοικοκυριών που καθυστερούν ή αδυνατούν να καλύψουν ιατρικά έξοδα (από 30,8% σε 36,1%), πληρωμή ρεύματος (από 18,1% σε 28,2%), θέρμανσης (από 12,4% σε 22,8%) και έξοδα εκπαίδευσης (από 9,1% σε 10,5%).

ΠΡΟΣΔΟΚΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ 2025

- Ορατή βελτίωση στις προσδοκίες των νοικοκυριών της έρευνας για το 2025, σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια, σε κάθε όμως περίπτωση οι αρνητικές προσδοκίες παραμένουν υπέρτερες.
- Το 40,9% (από 53,7% στην προηγούμενη έρευνα) εκτιμά ότι θα χειροτερέψει η οικονομική του κατάσταση, το 38,8% (από 28,2%) ότι θα παραμείνει η ίδια και το 2025, ενώ το 17,5% (από 15,5%) εκτιμά ότι θα βελτιωθεί σε σχέση με το 2024.

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΜΕΤΡΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΗΣ ΑΚΡΙΒΕΙΑΣ

- Οι αυξήσεις των τιμών στα είδη διατροφής εξακολουθούν για δεύτερη χρονιά να επηρεάζουν περισσότερο την οικονομική κατάσταση της συντριπτικής πλειονότητας των νοικοκυριών. Συγκεκριμένα, και το 2024 πάνω από 7 στα 10 νοικοκυριά (72,4%) δήλωσαν ότι οι αυξήσεις των τιμών στα τρόφιμα τα επηρέασαν περισσότερο σε βαθμό να αναγκαστούν να μειώσουν δαπάνες για άλλες ανάγκες.
- Καταλληλότερα μέτρα για την αντιμετώπιση των αρνητικών επιπτώσεων της ακρίβειας είναι η αύξηση μισθών και συντάξεων για το 69% των νοικοκυριών, ο έλεγχος των τιμών/ αντιμετώπιση της αισχροκέρδειας για το 52,7% και η μείωση των φόρων και τελών για το 45,9%.
- Η συντριπτική πλειονότητα των νοικοκυριών αξιολογεί τα μέτρα της κυβέρνησης για την αντιμετώπιση της ακρίβειας ως ανεπαρκή ή μάλλον ανεπαρκή (61% ανεπαρκή και 25,8% μάλλον ανεπαρκή), ενώ μόλις ένα στα δέκα νοικοκυριά εκφράζει σχετική ή απόλυτη ικανοποίηση για αυτά, με το 7,4% να τα χαρακτηρίζει μάλλον επαρκή και επαρκή μόλις το 3,6%.
- Η μεγαλύτερη αρνητική μεταβολή αξιολόγησης της κυβέρνησης στο ζήτημα της αντιμετώπισης της ακρίβειας εντοπίζεται στα υψηλότερα εισοδήματα και συγκεκριμένα στα ετήσια οικογενειακά εισοδήματα που ξεπερνούν τις 30.000 €. Η αρνητική μετατόπιση αυτής της κατηγορίας νοικοκυριών ξεπερνά τις δέκα ποσοστιαίες μονάδες, καθώς το 84,1% χαρακτηρίζουν ανεπαρκείς ή μάλλον ανεπαρκείς τις κυβερνητικές πολιτικές αντιμετώπισης της ακρίβειας (70,2% το 2023) και μόλις το 14,4% τις χαρακτηρίζει επαρκείς ή μάλλον επαρκείς (26,7% το 2023).

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ Η ΕΡΕΥΝΑ ΤΟΥ ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ ΓΙΑ ΤΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ 2024

Η ετήσια έρευνα που παρουσιάζεται διεξάγεται από το Ινστιτούτο Μικρών Επιχειρήσεων της ΓΣΕΒΕΕ από τον Δεκέμβριο του 2011. Οι τηλεφωνικές συνεντεύξεις της έρευνας πραγματοποιήθηκαν από την εταιρεία MARC ΑΕ σε δείγμα 1.201 αντιπροσωπευτικά επιλεγμένων νοικοκυριών από όλη την Ελλάδα μεταξύ 14 και 21 Ιανουαρίου 2025. Στόχος της έρευνας ήταν η καταγραφή των επιπτώσεων του πληθωρισμού στο εισόδημα, στις δαπάνες και στην καταναλωτική συμπεριφορά των νοικοκυριών, καθώς και η αποτύπωση της στάσης σχετικά με την ποιότητα διαβίωσης και τις οικονομικές υποχρεώσεις. Τα ευρήματα αυτής της έρευνας μπορούν να συγκριθούν με τα αντίστοιχα των προηγούμενων ερευνών.

ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ

Με βάση τα ευρήματα της έρευνας του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ, παρατηρούνται αξιοσημείωτες μεταβολές στην οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών το 2024 σε σχέση με το παρελθόν.

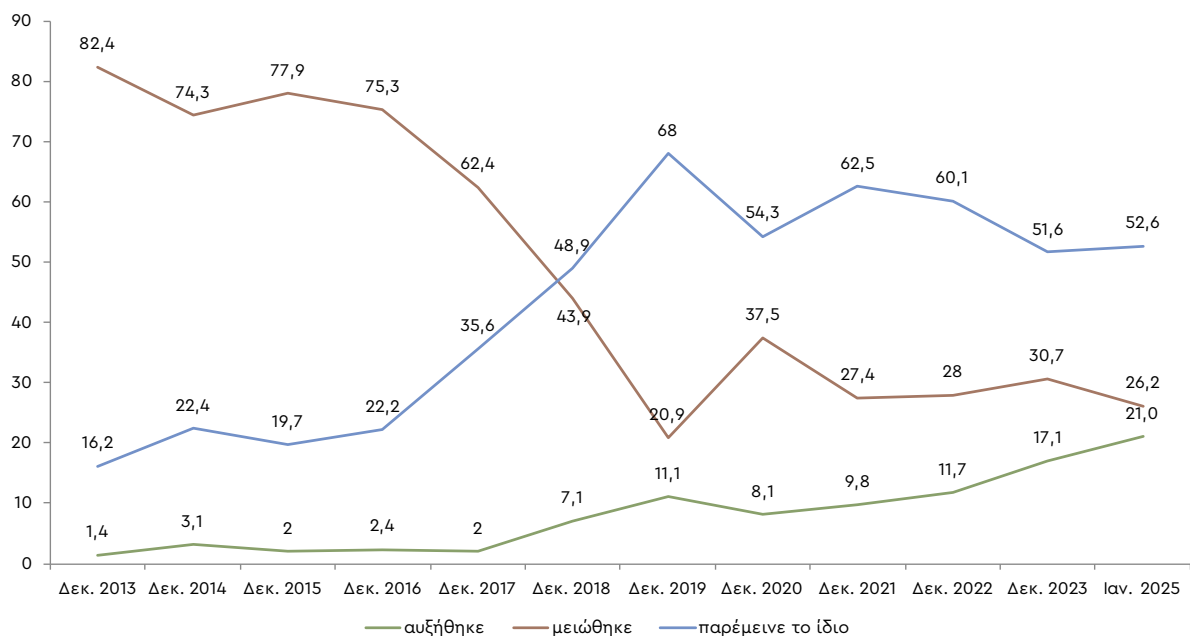
Κατ' αρχάς σε ό,τι αφορά τη μεταβολή του εισοδήματος, το 2024 σε σχέση με το 2023 :

- το 26,2% των νοικοκυριών δήλωσε πως το εισόδημά του μειώθηκε (30,7% το αντίστοιχο ποσοστό το 2023),
- το 21% των νοικοκυριών δήλωσε πως το εισόδημά του αυξήθηκε (17,1% το αντίστοιχο ποσοστό το 2023), το οποίο αποτελεί το νέο υψηλότερο ποσοστό που έχει καταγραφεί σε έρευνα εισοδήματος του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ (από το 2011) – είναι η δεύτερη συνεχόμενη χρονιά εμφανούς ανόδου του ποσοστού όσων δηλώνουν ότι το συνολικό τους εισόδημα αυξήθηκε,
- το 52,6% των νοικοκυριών δήλωσε πως το εισόδημά του παρέμεινε σταθερό (51,6% το αντίστοιχο ποσοστό το 2023).

Για το ποσοστό των νοικοκυριών που δήλωσε μείωση του εισοδήματός του το 2024 (26,2%), ο μέσος όρος μείωσης ανήλθε στο 22,2%. Στον αντίποδα, για το ποσοστό των νοικοκυριών που δήλωσε πως το εισόδημά του αυξήθηκε (21%), ο μέσος όρος αύξησης ανήλθε σε 14,9%.

Οι αρνητικές ή θετικές επιπτώσεις στις μεταβολές του εισοδήματος εξακολουθούν να είναι σε άμεση συσχέτιση με το ύψος του οικογενειακού εισοδήματος και το 2024, αν και οι διαφοροποιήσεις είναι πιο ήπιες, ιδίως στα μεσαία εισοδήματα. Συγκεκριμένα, το 28,3% (34,4% το 2023) των νοικοκυριών με εισόδημα έως 25.000 € δήλωσε πως το εισόδημά του μειώθηκε το 2023, έναντι 18,6% (10,5% το 2023) που δήλωσε ότι αυξήθηκε και 53% που δήλωσε ότι παρέμεινε σταθερό (50,1% το 2023). Στον αντίποδα, το 31,3% (22% το 2023) των νοικοκυριών με εισόδημα πάνω από 25.000 € δήλωσε πως το εισόδημά του αυξήθηκε, έναντι 16,0% (19,7% το 2023) που δήλωσε πως το εισόδημά του μειώθηκε και 52,7% (58,4% το 2023) που δήλωσε ότι παρέμεινε σταθερό. Σημειώνεται ότι με βάση τα ευρήματα της έρευνας, το 73,1% των νοικοκυριών δηλώνει ετήσιο εισόδημα έως 25.000 €, έναντι 20,3% που δηλώνει ετήσιο εισόδημα πάνω από 25.000 €.

Γράφημα 1. Μεταβολή ετήσιου εισοδήματος σε σχέση με το προηγούμενο έτος
-Συγκριτικό Γράφημα-

Εξετάζοντας, μάλιστα, τη μεταβολή του εισοδήματος με βάση την εισοδηματική διάρθρωση των νοικοκυριών, διατηρείται για μια ακόμη χρονιά, αλλά ηπιότερο, το φαινόμενο όσο μικρότερο είναι το ετήσιο εισόδημα των νοικοκυριών τόσο πιο αρνητικό να είναι το ισοζύγιο μεταξύ των νοικοκυριών που δήλωσαν μείωση εισοδήματος και εκείνων που δήλωσαν αύξηση.

Συγκεκριμένα, όπως φαίνεται στο Γράφημα 2, οι μεταβολές των εισοδημάτων των νοικοκυριών το 2024 ανά εισοδηματική κατηγορία ήταν οι εξής:

- από τα νοικοκυριά με εισόδημα έως 10.000 €, τα οποία αποτελούν το 22,3% του συνόλου των νοικοκυριών της έρευνας, το 35% (46,8% το 2023) δήλωσε μείωση εισοδήματος, έναντι 19,5% (12,7% το 2023) που δήλωσε αύξηση·
- από τα νοικοκυριά με ετήσιο εισόδημα 10.001 έως 18.000 €, τα οποία αποτελούν το 27,4% του συνόλου των νοικοκυριών της έρευνας, το 27,8% (29,5% το 2023) δήλωσε μείωση του εισοδήματός του, έναντι 16,5% (14% το 2023) που δήλωσε αύξηση·
- από τα νοικοκυριά με ετήσιο εισόδημα 18.001 έως 25.000 €, τα οποία αποτελούν το 23,5% των νοικοκυριών της έρευνας, το 22,4% (24,1% το 2023) δήλωσε μείωση του εισοδήματός του, έναντι 20,3% (21,6% το 2023) που δήλωσε αύξηση·
- από τα νοικοκυριά με ετήσιο εισόδημα 25.001 έως 30.000 €, τα οποία αποτελούν το 10,8% του συνόλου των νοικοκυριών της έρευνας, το 20,2% (24,3% το 2023) δήλωσε μείωση του εισοδήματός του, έναντι 26,4% (16,8% το 2023) που δήλωσε αύξηση·

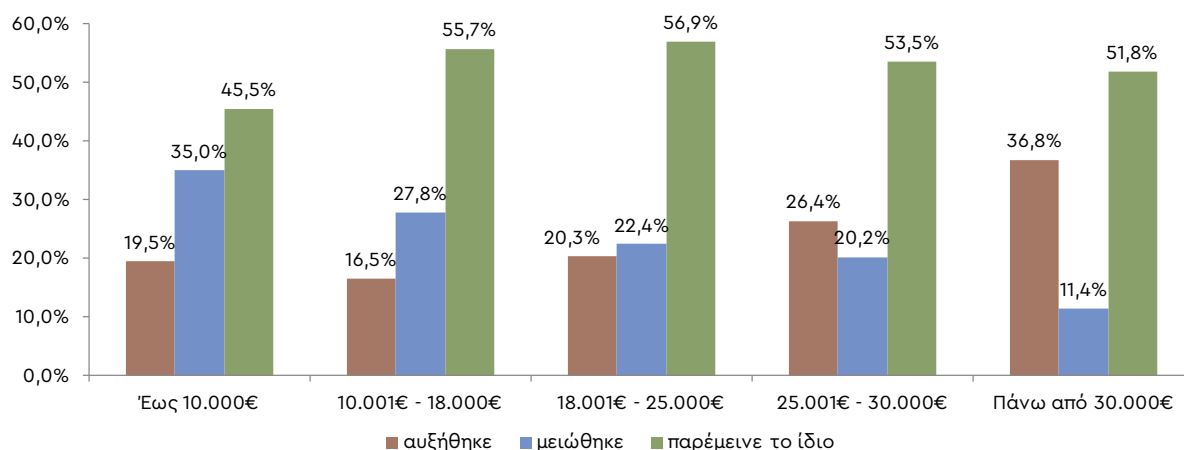
- αθροίζοντας τα παραπάνω, φαίνεται ότι για τη συντριπτική πλειονότητα των νοικοκυριών της έρευνας (83,9%), δηλαδή για εκείνα με ετήσιο εισόδημα έως 30.000 €, το εισόδημά τους το 2024 μειώθηκε για το 27,2% αυτών (28,4% το 2023), παρέμεινε σταθερό για το 53% (44,4% το 2023) και αυξήθηκε για το 19,6% (13,2% το 2023).
- τέλος, από τα νοικοκυριά με ετήσιο εισόδημα άνω των 30.000 €, τα οποία αποτελούν το 9,5% του συνόλου των νοικοκυριών της έρευνας, το 11,4% (12,1% το 2023) δήλωσε μείωση του εισοδήματός του, έναντι 36,8% (30,3% το 2023) που δήλωσε αύξηση. Η εισοδηματική αυτή κατηγορία νοικοκυριών καταγράφει εντυπωσιακή διαφορά στο ισοζύγιο μεταξύ των νοικοκυριών που δήλωσαν μείωση εισοδήματος και εκείνων που δήλωσαν αύξηση, με τα δεύτερα να είναι περίπου τριπλάσια των πρώτων.

Από τα προαναφερόμενα φαίνεται ότι και τόσο τα νοικοκυριά που βρίσκονται πλησιέστερα ή κάτω από το κατώφλι της φτώχειας¹ όσο και τα νοικοκυριά που βρίσκονται στις μεσαίες εισοδηματικά κατηγορίες έχουν υποστεί σε μεγαλύτερο βαθμό μείωση στο εισόδημά τους, σε αντίθεση με τα νοικοκυριά που βρίσκονται στην υψηλότερη εισοδηματική κατηγορία. Είναι σημαντικό να επισημανθεί ότι, παρόλο που ορισμένα νοικοκυριά ανέφεραν αύξηση του εισοδήματός τους, η πραγματική επίδραση αυτής της μεταβολής διαφέρει σημαντικά ανάλογα με το οικονομικό τους επίπεδο. Για τα ασθενέστερα οικονομικά στρώματα, μια αύξηση της τάξης του 10% ελάχιστα βελτιώνει την οικονομική τους κατάσταση, καθώς εξανεμίζεται από τον πληθωρισμό. Αντίθετα, για τα υψηλότερα εισοδήματα, η ίδια αύξηση υπερκαλύπτει τις πληθωριστικές πιέσεις, οδηγώντας σε περαιτέρω διεύρυνση του χάσματος μεταξύ πλουσιότερων και φτωχότερων νοικοκυριών. Αντίστοιχα διευρύνεται το χάσμα μεσαίων εισοδημάτων και ισχυρότερων οικονομικά νοικοκυριών, έστω κι αν αυτό γίνεται με ηπιότερους ρυθμούς, ενώ περισσότερα είναι τα νοικοκυριά της μεσαίας οικονομικής κλίμακας που η οικονομική τους κατάσταση προσεγγίζει τα φτωχότερα, έναντι όσων προσεγγίζει τα πλουσιότερα.

Σε σχέση με την κύρια πηγή εισοδήματος, από τα ευρήματα της έρευνας προκύπτει πως για το 22,4% (31,5% το 2023) των νοικοκυριών της έρευνας με κύρια πηγή εισοδήματος τον μισθό, το εισόδημα μειώθηκε, έναντι 30,1% (21,4% το 2023) που αυξήθηκε και 47,5% (47% το 2023) που δεν μεταβλήθηκε. Όσον αφορά τα νοικοκυριά με κύρια πηγή εισοδήματος τα έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα, το 39,6% αυτών (38,6% το 2023) δήλωσε ότι το εισόδημά του μειώθηκε, έναντι 19,8% (15,8% το 2023) που δήλωσε ότι το εισόδημά του αυξήθηκε και 40,7% (45,6% το 2023) που δήλωσε πως αυτό παρέμεινε σταθερό. Τέλος, όσον αφορά τα νοικοκυριά με κύρια πηγή εισοδήματος τη σύνταξη, το 25,6% (25,6% το 2023) δήλωσε πως το εισόδημά του μειώθηκε, έναντι 9,7% (14,3% το 2023) που δήλωσε ότι αυξήθηκε και 64,4% (59,3% το 2023) που δήλωσε πως δεν μεταβλήθηκε.

¹ Σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ, το κατώφλι της φτώχειας ανέρχεται στο ποσό των 6.030 € ετησίως για μονοπρόσωπο νοικοκυριό και σε 12.663 € για νοικοκυριά με δύο ενήλικες και δύο εξαρτώμενα παιδιά ηλικίας κάτω των 14 ετών, και ορίζεται στο 60% του διάμεσου συνολικού ισοδύναμου διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών, το οποίο εκτιμήθηκε σε 10.050 €, ενώ το μέσο ετήσιο διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών της χώρας εκτιμήθηκε σε 18.755 €.

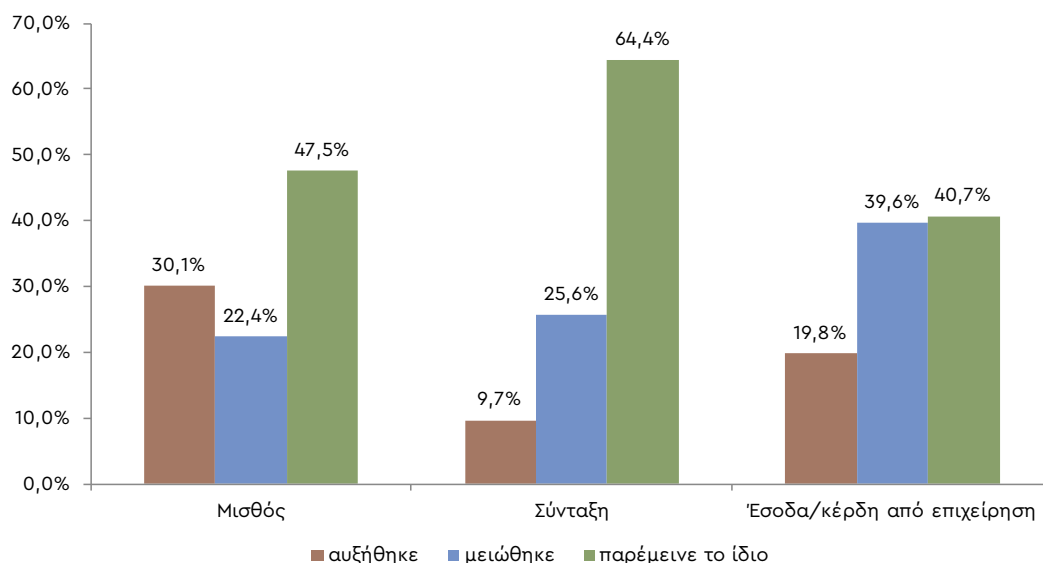
Γράφημα 2. Μεταβολή εισοδήματος σε σχέση με το προηγούμενο έτος ανά εισοδηματική κατηγορία

Με βάση τα παραπάνω προκύπτει για τρίτη συνεχόμενη χρονιά πως τα νοικοκυριά που υπέστησαν σε μεγαλύτερο βαθμό απώλεια εισοδήματος είναι εκείνα με κύρια πηγή τα έσοδα/κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα. Λαμβάνοντας, μάλιστα, υπόψη ότι εξ όσων δηλώνουν ως κύρια πηγή εισοδήματος την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας το 48% υπολείπεται σε ετήσιο οικογενειακό εισόδημα τις 18.000 €, εξάγεται το συμπέρασμα ότι μέρος τουλάχιστον της μείωσης του εισοδήματος οφείλεται στον τεκμαρτό προσδιορισμό του φορολογητέου εισοδήματος, της φορολόγησης.

Τέλος, μείωση εισοδήματος δήλωσε και το 34,7% (47,2% το 2023) των νοικοκυριών με τουλάχιστον ένα άνεργο μέλος, έναντι 19,3% (10,2% το 2023) που δήλωσε ότι το εισόδημά του αυξήθηκε.

Γράφημα 3. Μεταβολή εισοδήματος νοικοκυριών έτους 2024 ανά κύρια πηγή εισοδήματος

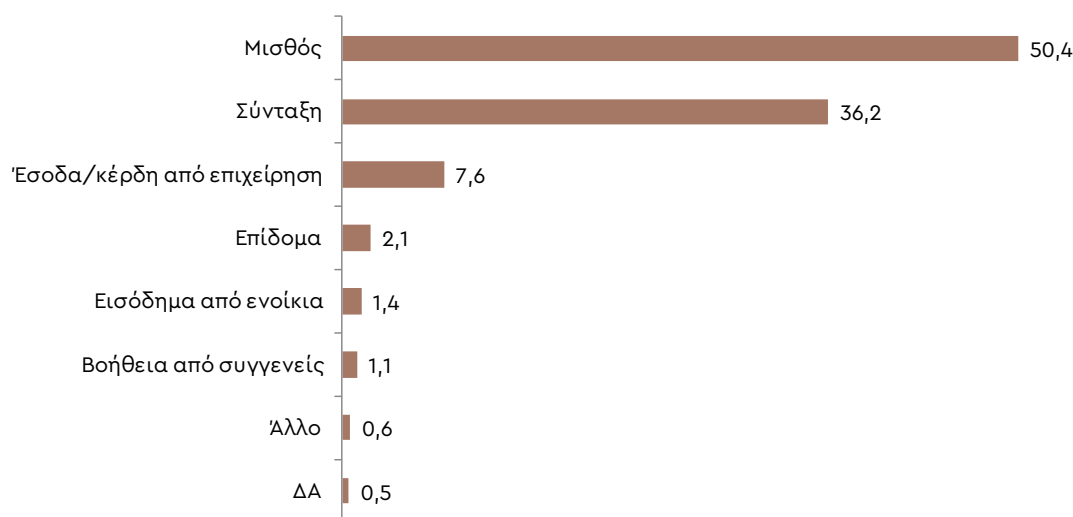
ΠΗΓΕΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ

Ο μισθός και η σύνταξη παραμένουν οι βασικές πηγές εισοδήματος για τη μεγάλη πλειονότητα των ελληνικών νοικοκυριών. Συγκεκριμένα, το 50,4% των νοικοκυριών δήλωσε ως κύρια πηγή εισοδήματος τον μισθό, ενώ το 36,2% βασίζεται κυρίως στη σύνταξη. Επιπλέον, το 7,6% των νοικοκυριών αντλεί το μεγαλύτερο μέρος του εισοδήματός του από επιχειρηματική δραστηριότητα, ενώ ένα 5,2% βασίζεται σε άλλες πηγές, όπως επιδόματα ή ενοίκια.

Αξιοσημείωτη είναι, ωστόσο, η σημαντική αύξηση των νοικοκυριών που δηλώνουν ως κύρια πηγή εισοδήματος τον μισθό (50,4%), σε σύγκριση με το 2023, όταν το ποσοστό ανερχόταν σε 43,5%. Δηλαδή, μέσα σε ένα χρόνο σημειώθηκε άνοδος σχεδόν 7 ποσοστιαίων μονάδων. Αντίστροφα, καταγράφηκε μείωση αντίστοιχου μεγέθους στο ποσοστό των νοικοκυριών που βασίζονται κυρίως στη σύνταξη (36,2%) το οποίο το 2023 ήταν επίσης 43,5%. Έτσι, ενώ την προηγούμενη χρονιά οι δύο αυτές πηγές εισοδήματος βρίσκονταν σε ισορροπία, πλέον η διαφορά τους ανέρχεται σε περίπου 14 ποσοστιαίες μονάδες.

Η μεταβολή αυτή πιθανότατα συνδέεται με την αύξηση της μισθωτής εργασίας, τόσο λόγω της μείωσης της ανεργίας² που καταγράφηκε το 2024 όσο και λόγω του νέου θεσμικού πλαισίου³, το οποίο επιτρέπει στους/στις συνταξιούχους να εργάζονται χωρίς περικοπή στη σύνταξή τους.

Γράφημα 4. Κύρια πηγή εισοδήματος νοικοκυριών 2024

² Σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής, από την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού τον Νοέμβριο του 2024, βάσει του εποχικά διορθωμένου ποσοστού, η ανεργία ανήλθε σε 9,6%, έναντι του 10,8%, όπου κυμαινόταν τον Νοέμβριο του 2023. Οι άνεργοι/ες ανήλθαν σε 454.695 άτομα, σημειώνοντας μείωση κατά 9,5%, σε σχέση με τον Νοέμβριο του 2023. Οι απασχολούμενοι/ες ανήλθαν σε 4.286.466 άτομα, σημειώνοντας μια αύξηση της τάξης του 3,5%, σε σχέση με τον Νοέμβριο του 2023

³ Σύμφωνα με δημοσιεύματα του Τύπου, οι εργαζόμενοι/ες συνταξιούχοι αυξήθηκαν από 36.000, που ήταν εγγεγραμμένοι/ες ως εργαζόμενοι/ες τον Ιούλιο του 2023, σε 182.000 τον Ιούλιο του 2024.

βλ. <https://www.capital.gr/oikonomia/3825030/3825030-pentaplastastikan-oi-ergazomenoi-suntaxiouchoi/>

Όσον αφορά τη διαμόρφωση του εισοδήματος των νοικοκυριών ανάλογα με την κύρια πηγή εσόδων, τα ευρήματα της έρευνας δείχνουν ότι το μεγαλύτερο ποσοστό και στις τρεις βασικές κατηγορίες (38,6% μισθός, 28,6% σύνταξη, 22,2% έσοδα/κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα) συγκεντρώνεται στην ετήσια εισοδηματική κλίμακα των 10.001–18.000 € (Πίνακας 1).

Εστιάζοντας στα νοικοκυριά που βασίζονται κυρίως σε έσοδα/κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα, το 25,6% δηλώνει ετήσιο εισόδημα έως 10.000 €, ενώ το 22,2% αυτών εντάσσεται στην κατηγορία των 10.001–18.000 €. Αθροιστικά οι δύο χαμηλότερες εισοδηματικές κατηγορίες αποτελούν σχεδόν τη μισή κατηγορία των επιχειρηματιών (47,8%). Το 53,5% αυτών των νοικοκυριών δεν έχει άλλη πηγή εισοδήματος. Ωστόσο, αυτό το ποσοστό είναι μειωμένο κατά 8,2% σε σύγκριση με την έρευνα του 2023 (58,3%). Αυτή η σημαντική μείωση υποδηλώνει ότι αρκετοί/ές επιχειρηματίες με χαμηλά εισοδήματα αναγκάστηκαν να στραφούν σε πρόσθετες πηγές εσόδων, πιθανότατα λόγω της αύξησης της φορολογίας που προέκυψε από τον νέο τεκμαρτό τρόπο φορολόγησης.

Πίνακας 1: Εισοδηματική διάθρωση νοικοκυριών με βάση την κύρια πηγή εισοδήματος

	Μισθός	Σύνταξη	Έσοδα/κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα
Μέχρι 10.000€	18,47%	21,94%	25,56%
10.001€ – 18.000€	28,62%	28,64%	22,22%
18.001€ – 25.000€	23,79%	25,64%	20%
25.001€ – 30.000€	14,14%	8,55%	6,67%
Άνω των 30.000€	11,98%	5,31%	15,56%

Σε γενικές γραμμές, όσον αφορά τις επιπλέον πηγές εισοδήματος των νοικοκυριών, το 39,5% ανέφερε ότι δεν διαθέτει καμία. Το 20,5% δήλωσε ως πρόσθετη πηγή εισοδήματος τον μισθό, το 16,7% τη σύνταξη, ενώ το 14,2% λαμβάνει έσοδα από ενοίκια. Επιπλέον, το 6,9% υποστηρίζεται οικονομικά από συγγενείς, το 4,7% έχει έσοδα/κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα και το 5,5% δήλωσε ότι λαμβάνει κάποιο επίδομα, όπως ανεργίας ή αλληλεγγύης.

ΕΠΑΡΚΕΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

Οριακή βελτίωση παρουσιάζουν τα ευρήματα της έρευνας σε σχέση με τη μηνιαία επάρκεια του εισοδήματος των νοικοκυριών, παραμένοντας, ωστόσο, σε ιδιαίτερα υψηλά δυσμενή επίπεδα, αν ληφθεί, μάλιστα, υπόψιν ότι τα ευρήματα της προηγούμενης έρευνας εισοδήματος, για το 2023, ήταν τα δυσμενέστερα που έχουν καταγραφεί σε έρευνα εισοδήματος του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ.

Συγκεκριμένα, 6 στα 10 νοικοκυριά (60%) δήλωσαν ότι το μηνιαίο εισόδημά τους δεν επαρκεί για ολόκληρο τον μήνα (Γράφημα 5). Το ποσοστό αυτό, όπως ήδη αναφέρθηκε, παρουσιάζει οριακή μείωση σε σχέση με τα ευρήματα της προηγούμενης έρευνας, για το 2023, όπου το αντίστοιχο ποσοστό ήταν 60,7%, συνεχίζοντας να κινείται σε πολύ υψηλό επίπεδο.

Στο σύνολο των νοικοκυριών, το μηνιαίο εισόδημα επαρκεί μεσοσταθμικά για 23 ημέρες, ενώ για τα νοικοκυριά που το εισόδημά τους τελειώνει πριν από το τέλος του μήνα (60%), αυτό επαρκεί μεσοσταθμικά για 19 ημέρες, παρουσιάζοντας μια αμετάβλητη εικόνα για το 2024, σε σχέση με τα αντίστοιχα ευρήματα της έρευνας για την προηγούμενη χρονιά.

Επιχειρώντας μια βαθύτερη ανάλυση, με βάση τα επιμέρους στοιχεία της έρευνας, προκύπτει ότι το μηνιαίο εισόδημα δεν επαρκεί για όλον το μήνα για το:

- 68,7% των νοικοκυριών με 5 άτομα και άνω (έναντι 52,6% το 2023),
- 63,9% των νοικοκυριών με 4 άτομα (έναντι 73,8%, το 2023),
- 64,5% των νοικοκυριών με 3 άτομα (έναντι 64,1%, το 2023),
- 73,8 των νοικοκυριών με τουλάχιστον ένα άνεργο μέλος (έναντι 78,1%, το 2023),
- 77% των νοικοκυριών με εισόδημα έως 10.000 € (έναντι 80,4%, το 2023),
- 65,6% των νοικοκυριών με εισόδημα από 10.001 έως 18.000 € (έναντι 62,3% το 2023),
- 56,5% των νοικοκυριών με εισόδημα από 18.001 έως 25.000 € (έναντι 62,5%, το 2023).

Με βάση τα παραπάνω στοιχεία, φαίνεται ότι τα πολυπρόσωπα νοικοκυριά και αυτά με χαμηλά εισοδήματα (έως 18.000 €) είναι τα νοικοκυριά στα οποία, κατά κύριο λόγο, το μηνιαίο εισόδημα δεν επαρκεί για όλο τον μήνα. Επίσης, τα νοικοκυριά χαμηλής έντασης εργασίας (με τουλάχιστον ένα άνεργο μέλος) αποτελούν την πλειονότητα των νοικοκυριών (73,8%) στα οποία το μηνιαίο εισόδημα δεν επαρκεί για όλον το μήνα.

Αν και στο σύνολό τους τα παραπάνω στοιχεία για το 2024 παρουσιάζουν μια οριακή βελτίωση, σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά, η εικόνα που διαμορφώνουν εξακολουθεί να είναι πολύ δυσμενής. Στο σημείο αυτό αξίζει να επισημανθεί ότι για το 2024, όπως φαίνεται και από τα προαναφερόμενα στοιχεία, παρατηρείται, μάλιστα, επιδείνωση του ποσοστού που το μηνιαίο εισόδημα δεν επαρκεί έως το τέλος του μήνα για τα νοικοκυριά με εισόδημα από 10.001 έως 18.000 €, τα οποία αποτελούν και την πλειονότητα (27,4%) επί του συνόλου των νοικοκυριών, καθώς και των νοικοκυριών με 3 άτομα, που επίσης συνιστούν το

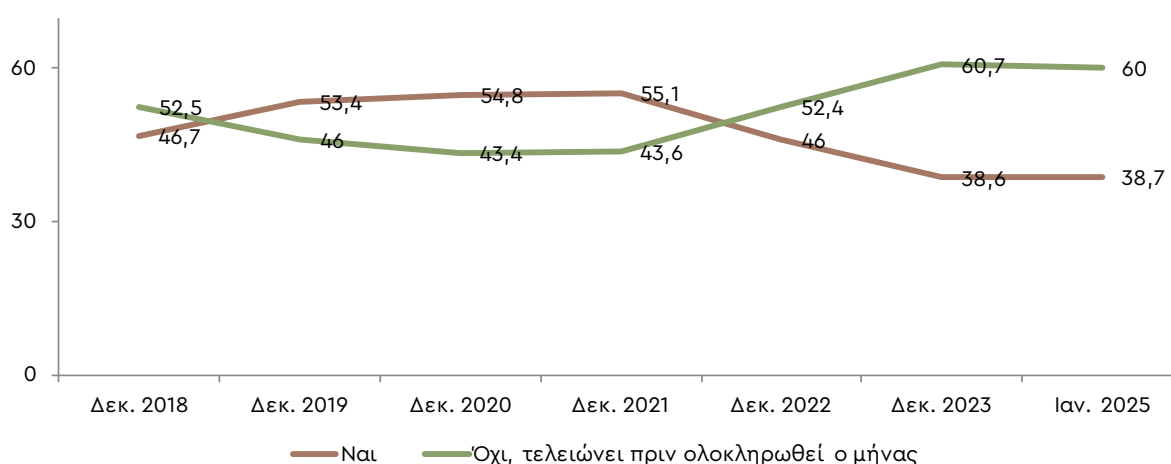
δεύτερο σημαντικότερο ποσοστό (24,3%, έναντι 33,5% που είναι τα νοικοκυριά με 2 άτομα) επί του συνόλου των νοικοκυριών. Σημαντική επιδείνωση της κατάστασης σημειώνεται και όσον αφορά τα νοικοκυριά με 5 άτομα και άνω, αφού το 2024, στο 68,7% αυτών το μηνιαίο εισόδημα δεν επαρκούσε έως το τέλος του μήνα, έναντι 52,6% για το 2023.

Αναφορικά με την τοπική διάσταση, το μεγαλύτερο ποσοστό νοικοκυριών που το εισόδημά του δεν επαρκεί έως το τέλος του μήνα συγκεντρώνεται στη Βόρεια Ελλάδα, παρουσιάζοντας, μάλιστα, οριακή αύξηση σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά (63,7% το 2024, έναντι 63,4% το 2023), περνώντας στην πρώτη θέση σε σχέση με το 2023, όπου στη δυσμενέστερη θέση ήταν η Κεντρική Ελλάδα. Η κατάσταση που διαμορφώνεται συνάδει και με πρόσφατα σχετικά στοιχεία τόσο από την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού της ΕΛΣΤΑΤ όσον αφορά την ανεργία, τα οποία (για το γ' τρίμηνο του 2024) ανέδειξαν τα υψηλότερα ποσοστά στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης και στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, όσο και με στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ για τον κίνδυνο φτώχειας, σύμφωνα με τα οποία οι Περιφέρειες της Δυτικής Μακεδονίας, Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης και Κεντρικής Μακεδονίας βρίσκονται ανάμεσα σε εκείνες που παρουσιάζουν ποσοστά υψηλότερα από αυτά του συνόλου της χώρας.

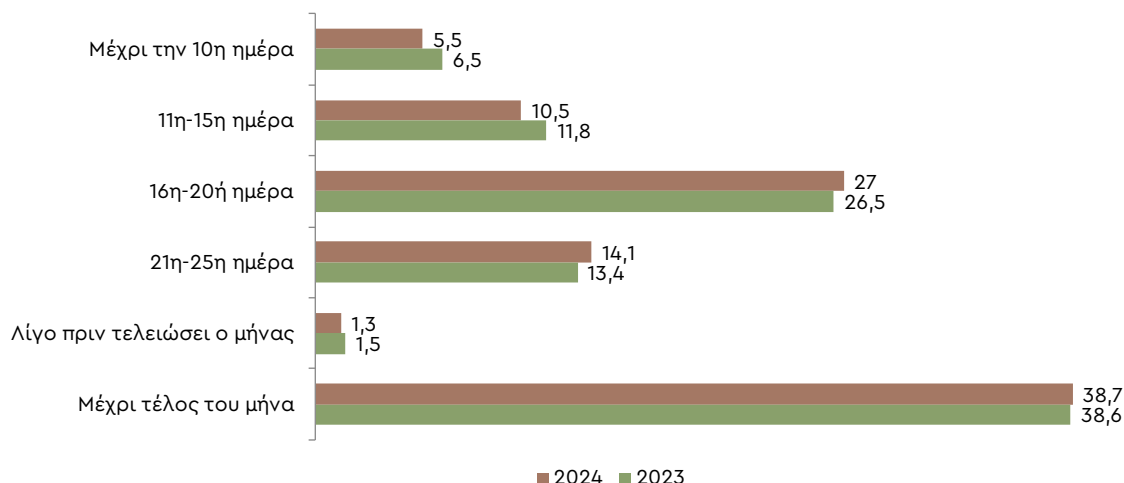
Σε σχέση με την κύρια πηγή εισοδήματος, σε δυσμενέστερη θέση, αν και παρουσιάζεται μια σχετική βελτίωση, εξακολουθούν να βρίσκονται τα νοικοκυριά με κύρια πηγή εισοδήματος τον μισθό, αφού για το 62% αυτών (έναντι 65,1% το 2023) το μηνιαίο εισόδημα δεν επαρκεί για όλον το μήνα. Έπεται το 57,3% των νοικοκυριών με κύρια πηγή εισοδήματος τη σύνταξη, παρουσιάζοντας επίσης μια οριακή βελτίωση (έναντι 57,7% το 2023), ενώ αξιοσημείωτο είναι το ποσοστό των νοικοκυριών με κύρια πηγή εισοδήματος τα έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα και για τα οποία το εισόδημα δεν επαρκεί έως το τέλος του μήνα, το οποίο αυξήθηκε σημαντικά (από 42,8% το 2023, σε 53,6% το 2024), σηματοδοτώντας την επιδείνωση της κατάστασης του επιχειρηματικού κόσμου.

Γράφημα 5. Το εισόδημα επαρκεί για όλον το μήνα;

-Διαχρονικό γράφημα-

Γράφημα 6. Μηνιαία επάρκεια εισοδήματος νοικοκυριών Συγκριτικό γράφημα ετών 2024 – 2023

Συμπερασματικά, φαίνεται ότι η οικονομική κατάσταση της πλειονότητας των νοικοκυριών, αν και σημείωσε οριακή βελτίωση το 2024, παραμένει ιδιαίτερα δυσμενής, παρουσιάζοντας σημάδια ασθενικής ανάκαμψης/ανάπτυξης, εξαιτίας της σοβαρής επιδείνωσης που είχε υποστεί το 2023, λόγω των διαδοχικών αυξήσεων των τιμών που ακολούθησαν τις σοβαρές αυξήσεις στις τιμές ενέργειας, επηρεάζοντας αρνητικά όλες τις πτυχές των οικονομικών δραστηριοτήτων. Ενδεικτικά είναι, άλλωστε, τα στοιχεία σχετικά με τις κατηγορίες δαπανών στις οποίες τα νοικοκυριά διέθεσαν τα περισσότερα χρήματα. Σύμφωνα τόσο με τα στοιχεία του 2023, όσο και του 2024, αν και σημειώνεται μικρή βελτίωση, οι 3 πρώτες κατηγορίες δαπανών για τις οποίες σταθερά τα νοικοκυριά διέθεσαν τα περισσότερα χρήματα ήταν: οι λογαριασμοί σπιτιού (64,9% το 2024, έναντι 71,5% το 2023), τα είδη διατροφής (63,4% το 2024, έναντι 73,6% το 2023), καθώς και η θέρμανση (53,4% το 2024, έναντι 57,2% το 2023), ενώ και οι κατηγορίες δαπανών που αφορούν στην υγεία- φάρμακα (51,3% το 2024, έναντι 45,2% το 2023) και στη μετακίνηση (42,9% το 2024, έναντι 49,4% το 2023) αντιπροσωπεύουν, επίσης, σημαντικό τμήμα των δαπανών των νοικοκυριών.

Η κατάσταση που αποτυπώνουν τα στοιχεία καταδεικνύει ότι το κόστος διαβίωσης στην Ελλάδα, λόγω αυξημένων τιμών σε τρόφιμα, ενέργεια, αλλά και στέγη, βρίσκεται σε πολύ υψηλά επίπεδα, με τον πληθωρισμό στη χώρα, παρά τη μικρή αποκλιμάκωση, να διατηρείται σε υψηλά επίπεδα (3,1% τον Ιανουάριο 2025, έναντι 2,9% τον Δεκέμβριο του 2024, σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat, ενώ στο 2,5% διαμορφώθηκε ο πληθωρισμός στην ευρωζώνη), με ανατιμήσεις σε πολλά βασικά αγαθά και υπηρεσίες. Τα στοιχεία της Eurostat για τον ρυθμό αύξησης των τιμών κατατάσσουν την Ελλάδα στην 4η θέση των ακριβότερων χωρών στην Ευρώπη.⁴ Βάσει, μάλιστα, στοιχείων της ΕΛΣΤΑΤ, καταγράφονται σημαντικές ανατιμήσεις

⁴ Εισοδηματική φτώχεια στην Ελλάδα λόγω ακρίβειας σε τρόφιμα και στέγη (Πηγή: URLs: <https://www.fortunegreece.com/article/eisodimatiki-ftoxeia-stin-ellada-logo-akriveias-se-trofima-kai-stegi/>, https://www.inegsee.gr/wp-content/uploads/2025/01/ENDIAMESI_EKTHESI_INEGSEE_2024.pdf)

στους τομείς της ενέργειας, στα είδη διατροφής, καθώς και στα ενοίκια κατοικιών, ενώ οι μεταβολές των επιμέρους ΔΤΚ, συγκριτικά με την περίοδο πριν από το ξέσπασμα της πληθωριστικής κρίσης, καθιστούν προφανές το πραγματικό εύρος της επιβάρυνσης που έχει προκαλέσει ο πληθωρισμός στο πραγματικό εισόδημα και στο επίπεδο διαβίωσης των νοικοκυριών. Ειδικότερα, στο σύνολο της περιόδου Νοέμβριος 2020-Νοέμβριος 2024, εκτός από την κατηγορία «Επικοινωνίες», όλες οι υπόλοιπες κατηγορίες αγαθών και υπηρεσιών που απαρτίζουν τον ΓΔΤΚ σημείωσαν θετικές μεταβολές τιμαρίθμου, με την πλειονότητά τους να είναι διψήφιος. Ενδεικτικά, στην κατηγορία «Διατροφή και μη αλκοολούχα ποτά», που αποτελεί σημαντικό κομμάτι της συνολικής καταναλωτικής δαπάνης των νοικοκυριών, ο ΔΤΚ ενισχύθηκε κατά 30,5%, ενώ στην κατηγορία «Μεταφορές» κατά 23,8%. Διψήφιος ρυθμός αύξησης του ΔΤΚ καταγράφηκε και στην κατηγορία «Διαρκή αγαθά, είδη νοικοκυριού και υπηρεσίες» (+15,2%), καθώς και στην «Υγεία» (+12,3%). Κατά τον μήνα Δεκέμβριο 2024, μάλιστα, ο ΓΔΤΚ, σε σύγκριση με τον Νοέμβριο 2024, παρουσίασε αύξηση 0,1%, έναντι μείωσης 0,1% που σημειώθηκε κατά την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου έτους. Όσον αφορά την ενεργειακή φτώχεια, σύμφωνα με στοιχεία του ΟΟΣΑ, η Ελλάδα συγκαταλέγεται στις χώρες (Ισπανία, Πορτογαλία, Τουρκία, Ελλάδα, Γαλλία και Ιταλία) όπου οι άνθρωποι δυσκολεύονται περισσότερο στην προσπάθειά τους να κρατήσουν το σπίτι τους ζεστό, με την ενεργειακή φτώχεια να εξελίσσεται σε ένα μεσογειακό, κατά κύριο λόγο, φαινόμενο.⁵

ΒΙΟΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ, ΦΤΩΧΕΙΑ ΚΑΙ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΣΦΑΛΕΙΑ

Η δυσμενής οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών, και κατ' επέκταση του βιοτικού τους επιπέδου, προκύπτει και από το εύρημα ότι πάνω από 6 στα 10 νοικοκυριά (64,4%) είτε χρειάζεται να κάνουν περικοπές προκειμένου να καλύψουν τα αναγκαία, είτε δεν μπορούν να καλύψουν ούτε τις βασικές τους ανάγκες (Γράφημα 7).

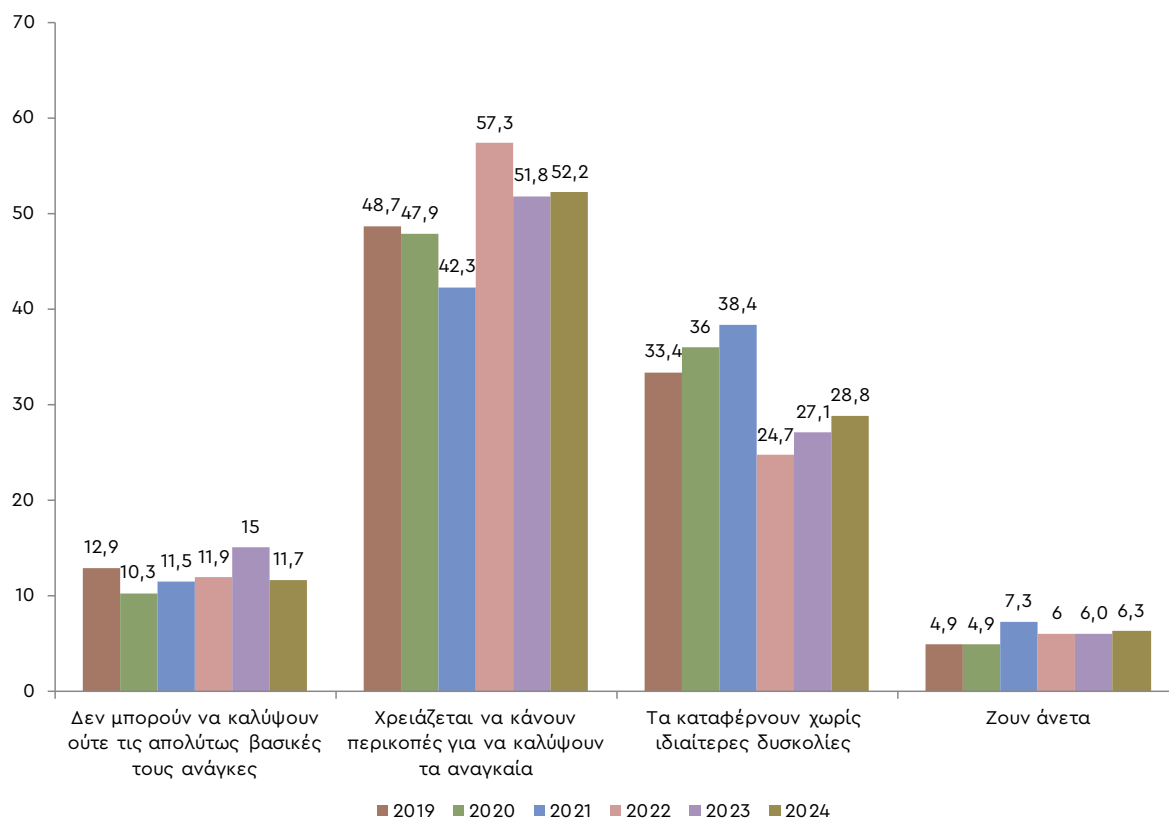
Συγκεκριμένα:

- το 11,7% των νοικοκυριών δήλωσε ότι τα εισοδήματά του δεν επαρκούν για να καλύψουν ούτε τις βασικές του ανάγκες, εύρημα που καταδεικνύει πως υψηλό ποσοστό νοικοκυριών διαβιού σε συνθήκες ακραίας φτώχειας,
- πάνω από 1 στα 2 νοικοκυριά (52,2%) δήλωσε πως χρειάζεται να κάνει περικοπές για να καλύψει τα αναγκαία.

Από την άλλη μεριά, το 28,8% των νοικοκυριών δήλωσε ότι τα καταφέρνει χωρίς ιδιαίτερες δυσκολίες, ποσοστό που παραμένει σημαντικά μειωμένο σε σχέση με τις έρευνες του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ για τα έτη 2021, 2020 και 2019. Τέλος, μόλις το 6,3% των νοικοκυριών δήλωσε ότι ζει άνετα.

⁵ OECD «How's Life? Well-being Database» OECD (2024), How's Life? 2024: Well-being and Resilience in Times of Crisis, OECD Publishing, Paris, URL: <https://doi.org/10.1787/90ba854a-en>.

Γράφημα 7. Εισόδημα και βιοτικό επίπεδο νοικοκυριών
-Διαχρονικό γράφημα-

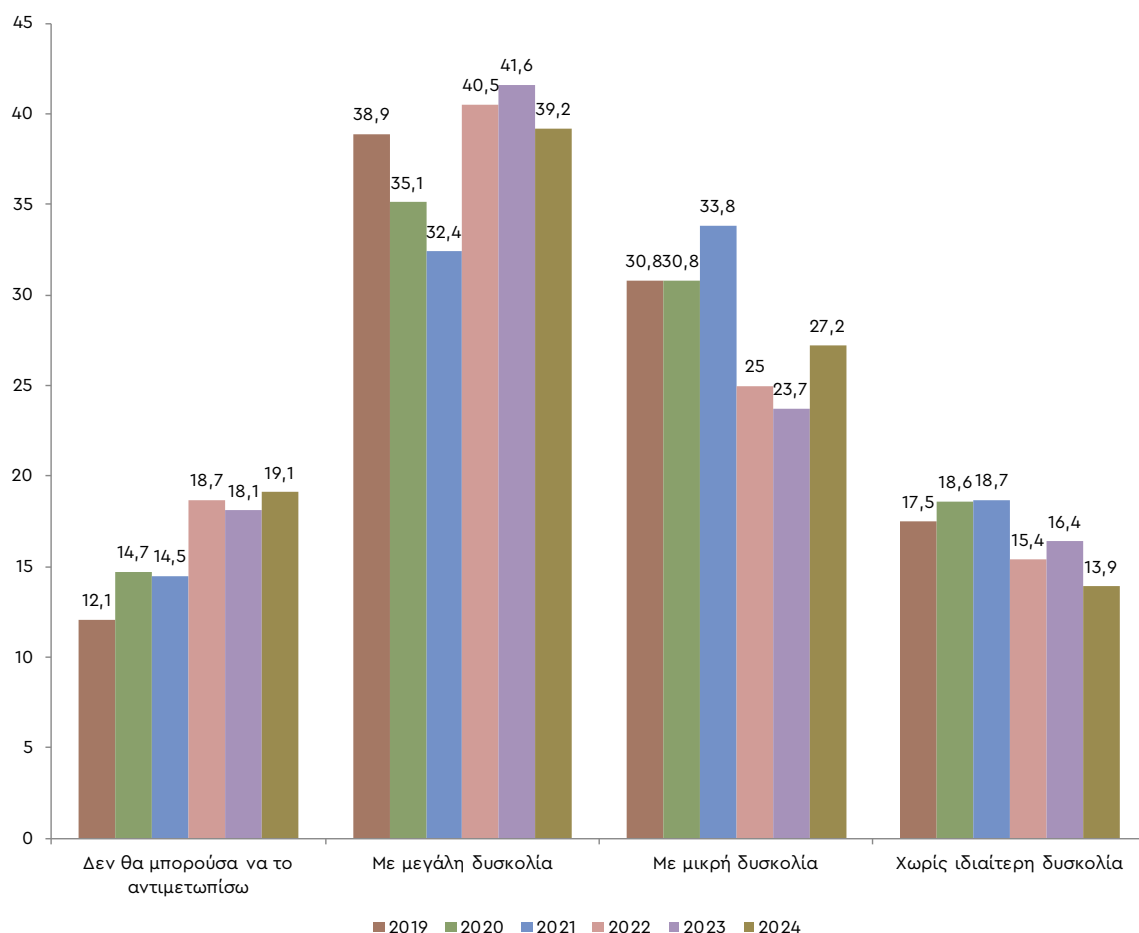
Από τα επιμέρους στοιχεία της έρευνας, τα σημαντικά υψηλότερα ποσοστά των νοικοκυριών που φαίνεται ότι διαβιών σε συνθήκες ακραίας φτώχειας παρατηρούνται στα νοικοκυριά με τουλάχιστον ένα άνεργο μέλος (25,2%) και στα νοικοκυριά με ετήσιο εισόδημα έως 10.000 € (39,6%).

Όσον αφορά τα νοικοκυριά που χρειάζεται να κάνουν περικοπές για να καλύψουν τα αναγκαία ή που δεν μπορούν να καλύψουν ούτε τις βασικές τους ανάγκες, τα σημαντικά υψηλότερα ποσοστά των νοικοκυριών που φαίνεται πως διαβιών υπό αυτές τις συνθήκες παρατηρούνται στα νοικοκυριά με τουλάχιστον ένα άνεργο μέλος (71,7%), στα νοικοκυριά που αποτελούνται από 5 μέλη και άνω (71,1%), στα νοικοκυριά με εισόδημα έως 10.000 € (74,2%) και στα νοικοκυριά με κύρια πηγή εισοδήματος τον μισθό (65%).

Σε εισοδηματική επισφάλεια συνεχίζει να βρίσκεται ένα σταθερά υψηλό ποσοστό νοικοκυριών. Συγκεκριμένα, στο ενδεχόμενο ενός έκτακτου αλλά απολύτως αναγκαίου εξόδου της τάξης των 500€, το 19,1% δήλωσε ότι δεν θα μπορούσε να το αντιμετωπίσει, ενώ το 39,2% θα κάλυπτε αυτήν τη δαπάνη με μεγάλη δυσκολία (Γράφημα 8). Από τα επιμέρους στοιχεία, τα σημαντικά υψηλότερα ποσοστά των νοικοκυριών που φαίνεται ότι δεν θα μπορούσαν να αντιμετωπίσουν ένα τέτοιο έξοδο παρατηρούνται στα νοικοκυριά με εισόδημα έως 10.000 € (33,5%), και στα μονομελή νοικοκυριά (28,3%).

Γράφημα 8. Ένα έκτακτο αλλά απολύτως αναγκαίο έξοδο της τάξης των 500€ θα το αντιμετωπίζατε:

-Διαχρονικό γράφημα-

Διαχρονικά, από το 2015 έως το 2025, παρατηρούμε μια πώλωση. Το ποσοστό όσων μπορούν να αντιμετωπίσουν με (μικρή ή μεγάλη) δυσκολία ένα έκτακτο έξοδο των 500 € μειώνεται από 76,9% σε 66,4%. Ταυτόχρονα, αυξάνεται το ποσοστό εκείνων που δεν μπορούν να το αντιμετωπίσουν (από 15,2% σε 19,1%) κι εκείνων που το αντιμετωπίζουν με ευκολία (από 7,6% σε 13,9%).

Με βάση τον αριθμό των μελών του νοικοκυριού παρατηρούμε ότι όσο αυξάνεται ο αριθμός των μελών του νοικοκυριού (από 1 σε άνω των 5 ατόμων) μειώνεται το ποσοστό εκείνων που το αντιμετωπίζουν χωρίς ιδιαίτερη δυσκολία κι εκείνων που δεν μπορούν να το αντιμετωπίσουν, ενώ αυξάνεται το ποσοστό εκείνων που το αντιμετωπίζουν με (μικρή ή μεγάλη) δυσκολία.

Όσο αυξάνεται το ετήσιο οικογενειακό εισόδημα από έως 10.000 € σε άνω των 30.000 €, αυξάνεται το ποσοστό των νοικοκυριών που καλύπτουν το έκτακτο έξοδο των 500 € χωρίς ιδιαίτερη δυσκολία, ενώ μειώνεται το ποσοστό εκείνων των νοικοκυριών που δεν θα μπορούσαν να το αντιμετωπίσουν.

ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΗ

Το ποσοστό νοικοκυριών που αδυνατεί να αποταμιεύσει μειώθηκε αισθητά σε σχέση με τα δύο προηγούμενα έτη κατά τα οποία είχε σημειωθεί σημαντική αύξηση. Ωστόσο, το ποσοστό αυτό εξακολουθεί να είναι συντριπτικό, καθώς πάνω από 8 στα 10 νοικοκυριά (81,6%) δήλωσαν ότι δεν καταφέρνουν να αποταμιεύσουν.

Πίνακας 2: Τι ποσοστό του εισοδήματος καταφέρνετε να αποταμιεύσετε;

-Διαχρονικός πίνακας-

	Δεκ. 2016	Δεκ. 2017	Δεκ. 2018	Δεκ. 2019	Δεκ. 2020	Δεκ. 2021	Δεκ. 2022	Δεκ. 2023	Ιαν. 2025
Δεν καταφέρνω να αποταμιεύσω	93,7	93,5	90,3	79,9	81,8	80,1	85,3	84,8	81,6
Έως 10%	3,3	4,3	6,0	13,6	10,4	10,5	7,1	9,3	7,7
11-20%	1,1	1,6	2,2	3,6	2,9	3,0	2,9	3,4	4,1
Άνω του 20%	0,7	0,8	0,8	1,9	2,4	3,7	1,7	0,9	2,5
ΔΑ	1,2	0,8	0,7	1,1	2,5	2,7	2,9	1,6	4,1

Η μικρή αυτή βελτίωση που αποτυπώνεται στην παρούσα έρευνα συνάδει με τα επίσημα στοιχεία για την αύξηση στο σύνολο των αποταμιεύσεων των νοικοκυριών. Σύμφωνα με στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, τον Δεκέμβριο του 2024 οι αποταμιεύσεις των νοικοκυριών διαμορφώθηκαν στα 148.257 εκατ. € έναντι 144.656 εκατ. € και 139.179 εκατ. € τον Δεκέμβριο του 2023 και του 2022, αντίστοιχα. Ο μέσος όρος καταθέσεων των νοικοκυριών για το σύνολο του 2024 διαμορφώθηκε στα 145.188 εκατ. € το 2024 έναντι 141.558 εκατ. € το 2023 και 136.018 εκατ. € το 2022.

Εκτός από το σταθερά υψηλό ποσοστό των νοικοκυριών που αδυνατεί να αποταμιεύσει, από τα ευρήματα της έρευνάς μας προκύπτει πως και το 2024 η αποταμίευση αποτέλεσε δυνατότητα κυρίως των νοικοκυριών με υψηλότερα εισοδήματα. Συγκεκριμένα, ενώ το ποσοστό των νοικοκυριών με εισόδημα έως 18.000 € τον χρόνο που καταφέρνει να αποταμιεύσει κυμαίνεται μεταξύ 9,6% και 9,7%, το ποσοστό αυτό γίνεται 17,2% για τα νοικοκυριά με εισόδημα 18.001 € – 25.000 €, 30,8% για εισόδημα 25.001 € – 30.000 € και 47,8% για εισόδημα άνω των 30.000 €.

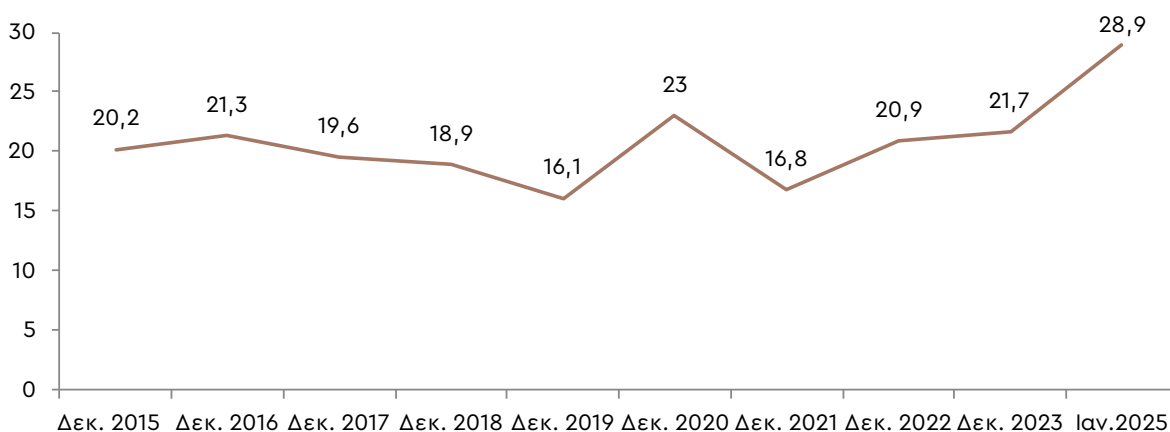
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ

Υποχρεώσεις προς Δημόσιο (π.χ. εφορία, ασφαλιστικά ταμεία)

Εκτίναξη του ποσοστού των νοικοκυριών με ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το Δημόσιο καταγράφεται για το 2024, με το 28,9% να δηλώνει ότι έχει ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το Δημόσιο. Πρόκειται για μια αύξηση 7,2 ποσοστιαίων μονάδων συγκριτικά με το 2023 και ακόμα μεγαλύτερη συγκριτικά με τα τελευταία δέκα χρόνια. Το προαναφερόμενο ποσοστό (28,9%) επιμερίζεται σε 15,9% για τα νοικοκυριά των οποίων οι ληξιπρόθεσμες οφειλές δεν έχουν ρυθμιστεί (11,5% το αντίστοιχο ποσοστό το 2023), και σε 13% όσων οι οφειλές είναι ρυθμισμένες (10,2% το αντίστοιχο ποσοστό το 2023).

Από τα παραπάνω ευρήματα φαίνεται πως η οικονομική πραγματικότητα, με έμφαση στην ακρίβεια, προκαλεί ραγδαία αύξηση του ποσοστού των νοικοκυριών με ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το Δημόσιο, και, σε κάθε περίπτωση, διατήρηση ενός ιδιαίτερα υψηλού ποσοστού νοικοκυριών με οφειλές. Από τα επιμέρους στοιχεία, τα υψηλότερα ποσοστά ληξιπρόθεσμων οφειλών παρατηρήθηκαν στα νοικοκυριά με τρία και περισσότερα μέλη, όπου περισσότερα από ένα στα τρία νοικοκυριά έχουν ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το Δημόσιο, είτε αυτές είναι ρυθμισμένες είτε όχι. Τα ποσοστά, μάλιστα, των νοικοκυριών που έχουν ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το Δημόσιο αυξάνονται όσο αυξάνονται και τα μέλη της οικογενείας, προσεγγίζοντας τα τέσσερα στα δέκα των νοικοκυριών με περισσότερα από πέντε μέλη. Σημαντική επίσης είναι η συσχέτιση ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο με την ύπαρξη ενός τουλάχιστον άνεργου μέλος στο νοικοκυριό (45,4% εκ των οποίων το 27,7% αφορά σε ληξιπρόθεσμες και το 17,5% σε ρυθμισμένες), τα νοικοκυριά με εισόδημα έως 10.000 € (41,9% εκ των οποίων το 26,7% αφορά σε ληξιπρόθεσμες και το 15,2% σε ρυθμισμένες) και τα νοικοκυριά με κύρια πηγή εισοδήματος τα έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα (47% εκ των οποίων 27% ληξιπρόθεσμες και 20% ρυθμισμένες).

Γράφημα 9. Ποσοστό νοικοκυριών με ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το Δημόσιο (εφορία, ασφαλιστικά ταμεία) ανεξάρτητα εάν είναι ρυθμισμένες

Όσον αφορά την εκτίμηση των νοικοκυριών για τη δυνατότητά τους να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους προς το Δημόσιο την επόμενη χρονιά, δηλαδή το 2025, το 25,4% δήλωσε πως δεν θα καταφέρει να ανταποκριθεί σε αυτές, ποσοστό αισθητά χαμηλότερο από το αντίστοιχο της έρευνας του προηγούμενου έτους που ήταν 31,2%. Από τα επιμέρους στοιχεία της έρευνας σημειώνεται ότι τα υψηλότερα ποσοστά νοικοκυριών που δήλωσαν ότι δεν θα καταφέρουν να ανταποκριθούν στις μελλοντικές τους υποχρεώσεις προς το Δημόσιο καταγράφηκαν στα νοικοκυριά με ετήσιο εισόδημα έως 10.000 € (38,7%), στα νοικοκυριά με περισσότερα από πέντε μέλη (31,5%), στα νοικοκυριά με τουλάχιστον ένα άνεργο μέλος (30,4%) και στα νοικοκυριά με κύρια πηγή εισοδήματος τα έσοδα/κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα (33%). Αξίζει, επίσης, να σημειωθεί ότι το 52,2% των νοικοκυριών που έχει ήδη αρρυθμιστες ληξιπρόθεσμες οφειλές δήλωσε ότι δεν θα καταφέρει να ανταποκριθεί στις μελλοντικές του υποχρεώσεις προς το Δημόσιο, όπως δήλωσε, επίσης, και το 26,1% των νοικοκυριών που έχει ήδη ρυθμισμένες οφειλές. Τέλος, το 17,6% των νοικοκυριών που δεν έχει οφειλές προς το Δημόσιο δήλωσε ότι δεν θα καταφέρει να ανταποκριθεί στις σχετικές υποχρεώσεις του το 2025.

Τραπεζικές υποχρεώσεις νοικοκυριών

Το ποσοστό των νοικοκυριών που έχει οικονομικές υποχρεώσεις προς τις τράπεζες εκτός από στεγαστικό δάνειο (π.χ. καταναλωτικό δάνειο, κάρτες) έχει αυξηθεί σε 29,7%, το οποίο είναι και το μεγαλύτερο ποσοστό των τελευταίων ετών. Κυρίως τα μεγαλύτερα νοικοκυριά είναι αυτά που έχουν βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις προς τράπεζες (μόλις 20,1% των νοικοκυριών με 1 άτομο έναντι 38,5% των νοικοκυριών που έχουν 3 άτομα, και 37,8% των νοικοκυριών με πάνω από 5 άτομα) και αυτά που έχουν άνεργα μέλη (36,4% αυτών που έχουν άνεργα μέλη έναντι 26,8% αυτών που δεν έχουν άνεργα μέλη). Η αύξηση αυτή συμφωνεί και με τα στοιχεία από την Τράπεζα της Ελλάδος, τα οποία δείχνουν μια αύξηση της πιστωτικής επέκτασης των καταναλωτικών και των λοιπών δανείων σε νοικοκυριά το 2024.

Όσον αφορά τις ληξιπρόθεσμες οφειλές, στην τρέχουσα έρευνα το 40% των νοικοκυριών δήλωσε ότι δεν καταφέρνει να εξυπηρετεί έγκαιρα τις δόσεις των οφειλών του, ποσοστό που κυμαίνεται στο ίδιο επίπεδο με την έρευνα του Δεκεμβρίου του 2023 (39,7%). Ωστόσο, παρατηρούμε ότι τα 2 τελευταία χρόνια, έχουν αυξηθεί σημαντικά τα νοικοκυριά που δηλώνουν ότι έχουν ληξιπρόθεσμες οφειλές, περίοδος που ταυτίζεται με την πληθωριστική κρίση που ξέσπασε μετά το πέρας της πανδημίας και την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία.

Και εδώ το εισόδημα φαίνεται να παίζει καθοριστικό ρόλο, καθώς τα νοικοκυριά με εισόδημα έως 10.000 € δήλωσαν στην πλειονότητά τους (58,7%) ότι έχουν ληξιπρόθεσμες οφειλές, ενώ καθώς ανεβαίνουμε εισοδηματικές κλίμακες το ποσοστό μειώνεται σημαντικά φτάνοντας στο 23,6% σε νοικοκυριά με εισόδημα άνω των 30.000 €.

Σε επόμενη ερώτησή μας σχετικά με τις προσδοκίες τους για το 2025, το 35,9% των νοικοκυριών μας απάντησε ότι δεν θα μπορέσει να ανταποκριθεί στις τραπεζικές του υποχρεώσεις. Και εδώ η προσδοκία για αδυναμία ανταπόκρισης στις οφειλές σχετίζεται θετικά με το οικογενειακό

εισόδημα καθώς το 50,1% των νοικοκυριών με εισόδημα έως 10.000 € δήλωσε αρνητική προσδοκία έναντι μόλις του 21,8% των νοικοκυριών με εισόδημα άνω των 30.000 €.

Μια αρκετά ανησυχητική τάση εντοπίζεται στο ποσοστό των προσδοκιών μη κάλυψης των οφειλών, το οποίο βαίνει συνεχώς αυξανόμενο από το 2021.

Οφειλές στεγαστικών δανείων

Όσον αφορά τα στεγαστικά δάνεια των νοικοκυριών (αυτών που κατοικούν σε ιδιόκτητο σπίτι) υπάρχει μια οριακή μείωση αυτών που δήλωσαν ότι έχουν στεγαστικό δάνειο το οποίο τρέχει ακόμα (21,9% τον Ιανουάριο του 2025 έναντι 22,6% τον Δεκέμβριο του 2023). Αυτή η μείωση αποτυπώνεται και στο ύψος των οφειλών σε στεγαστικά δάνεια. Με βάση τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος τον Δεκέμβριο του 2024 οι οφειλές των νοικοκυριών σε στεγαστικά δάνεια ήταν 26.119 εκατ. €, μειωμένες κατά 7% σε σχέση με τον Δεκέμβριο του 2023, ενώ μεσοσταθμικά το 2024 οι οφειλές κυμάνθηκαν σε επίπεδα κατά 5,5% χαμηλότερα σε σχέση με το 2023.

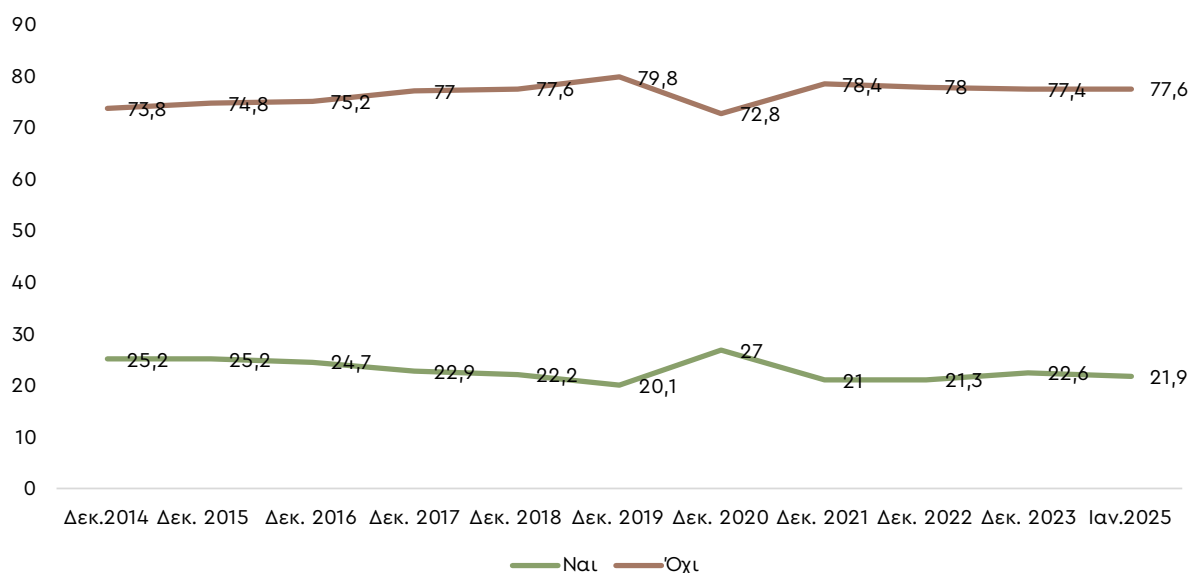
Υπάρχει μια σαφής θετική σχέση στα νοικοκυριά που έχουν στεγαστικό δάνειο ως προς το εισόδημά τους και το μέγεθος του νοικοκυριού. Συγκεκριμένα, μόνο το 17,8% των νοικοκυριών με εισόδημα έως 10.000 € έχουν στεγαστικό δάνειο, ενώ τα νοικοκυριά με εισόδημα άνω των 25.000 € που έχουν στεγαστικό δάνειο κυμαίνονται από 30% και άνω. Αντιστοίχως, μόλις το 13,4% των νοικοκυριών με 1 άτομο έχουν στεγαστικό δάνειο, έναντι του 33,2% των νοικοκυριών με 5 άτομα και πάνω.

Τέλος, σημαντικά υψηλότερο ποσοστό των νοικοκυριών στα Νησιά του Αιγαίου και στην Κρήτη έχουν στεγαστικό δάνειο (30,8%), έναντι των υπολοίπων τριών περιοχών (19,6% στην Αττική, 20,7% στην Βόρεια Ελλάδα και 22,9% στην Κεντρική Ελλάδα).

Πίνακας 3. Τραπεζικές υποχρεώσεις νοικοκυριών ανά ετήσιο οικογενειακό εισόδημα και ανά περιοχή

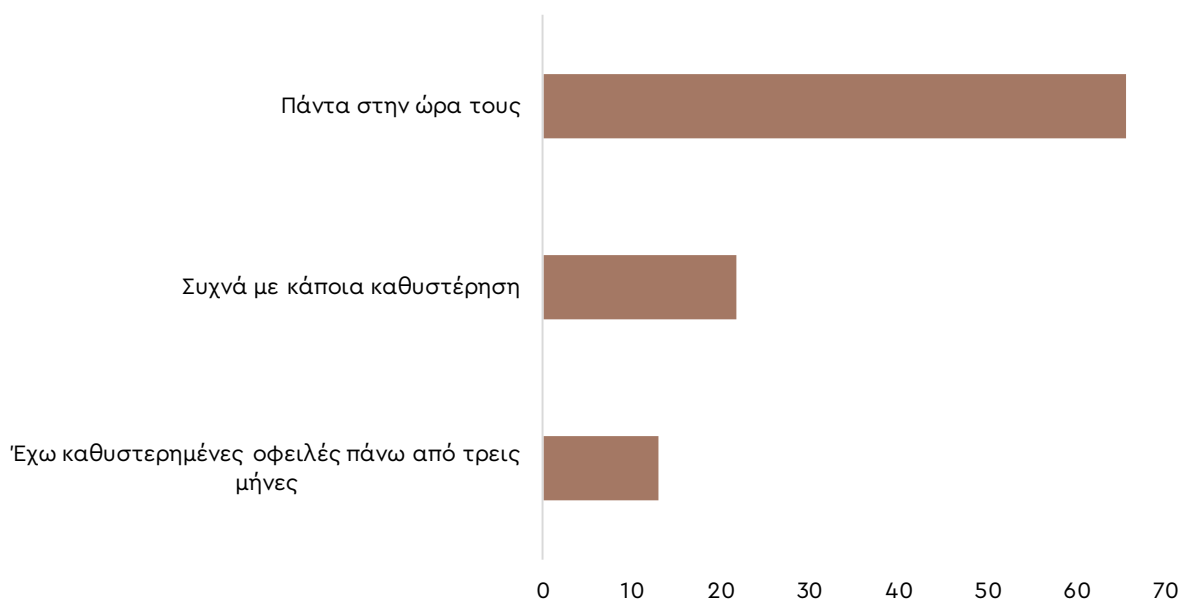
	ΕΤΗΣΙΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ 2024					ΠΕΡΙΟΧΗ			
	Μέχρι 10.000€	10.001€ - 18.000€	18.001€ - 25.000€	25.001€ - 30.000€	Άνω των 30.000€	ΑΤΤΙΚΗ	ΝΗΣΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ & ΚΡΗΤΗ	ΒΟΡΕΙΑ ΕΛΛΑΔΑ	ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ
Ναι	17,5	17,8	19,7	33,4	29,9	19,6	30,8	20,7	22,9
Όχι	81,5	82,2	80,3	66,6	69,1	79,9	68,2	79	76,7
ΔΑ	1	0	0	0	0,9	0,5	1	0,3	0,4

Γράφημα 10. Έχετε στεγαστικό δάνειο που τρέχει ακόμη;
-Διαχρονικό γράφημα-

Από τα νοικοκυριά που έχουν στεγαστικό δάνειο, το 65,4% ανταποκρίνεται στην εξυπηρέτησή του στην ώρα τους, το 21,7% συχνά με κάποια καθυστέρηση, ενώ το 12,9% έχει συσσωρεύσει καθυστερημένες οφειλές πάνω από τρεις μήνες. Τα νοικοκυριά που φαίνεται να καθυστερούν σημαντικά την εξυπηρέτηση των οφειλών τους (πέραν των 3 μηνών) είναι κατά κανόνα (32,9%) εκείνα με χαμηλότερο εισόδημα, έως 10.000 €, ενώ στις υψηλότερες εισοδηματικές κατηγορίες τα αντίστοιχα ποσοστά κυμαίνονται μεταξύ 6% και 9%.

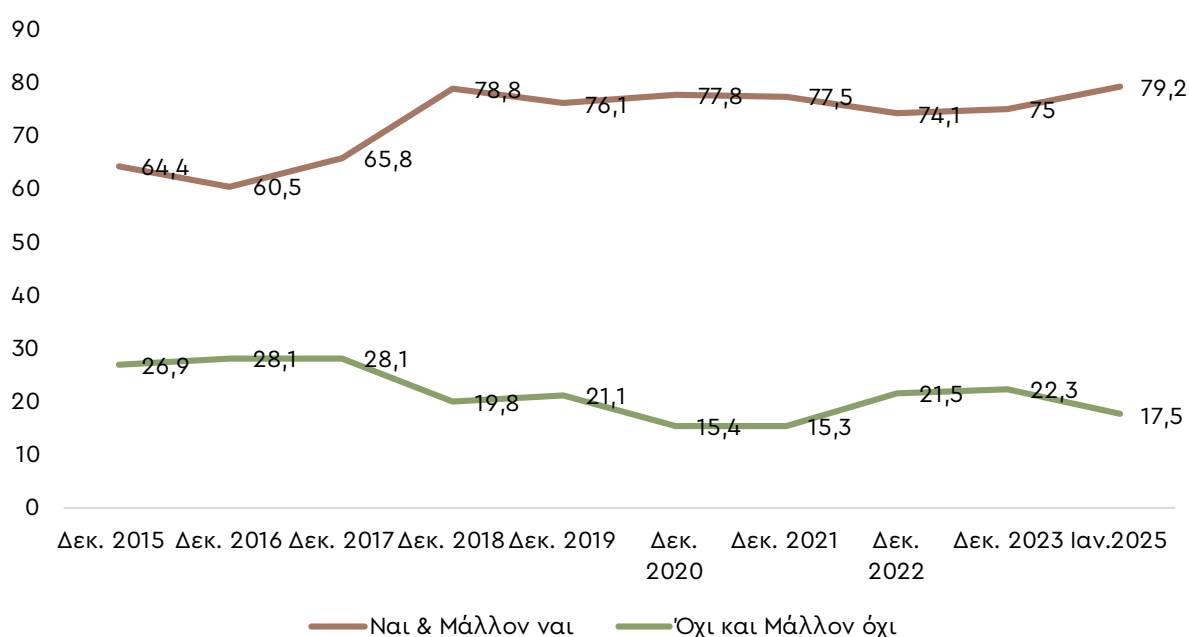
Γράφημα 11. Πώς ανταποκρίνεστε στις δόσεις του στεγαστικού δανείου; Τις πληρώνετε;

Όσον αφορά τις προσδοκίες για το 2025, υπάρχει μια σημαντική μείωση του ποσοστού των νοικοκυριών που ανησυχούν ότι δεν θα μπορέσουν να ανταποκριθούν στις δόσεις του στεγαστικού τους δανείου (17,5% τον Ιανουάριο του 2025 έναντι 22,3% τον Δεκέμβριο του 2023) με τα χαρακτηριστικά όσων δηλώνουν ότι δεν θα μπορέσουν να ανταποκριθούν να είναι κοινά με εκείνα όσων ήδη έχουν καθυστερημένες οφειλές.

Γράφημα 12. Πιστεύετε ότι θα μπορέσετε να αποπληρώσετε κανονικά τις δόσεις του στεγαστικού σας στο επόμενο έτος;

-Διαχρονικό γράφημα-

Τα νοικοκυριά που κατοικούν σε ιδιόκτητο σπίτι ρωτήθηκαν επίσης σχετικά με το εάν ανησυχούν ότι με βάση την τρέχουσα οικονομική τους κατάσταση μπορεί να χάσουν κάποια στιγμή το σπίτι τους, και το 16% απάντησε θετικά. Ιδιαίτερο προβληματισμό προκαλεί το γεγονός ότι, σε αντίθεση με την κατάσταση των στεγαστικών οφειλών, που όπως είδαμε παραπάνω βελτιώνεται, ο συγκεκριμένος δείκτης παρουσιάζει σταθερή επιδείνωση από την έρευνα του 2019, όταν είχε σημειωθεί το χαμηλότερο ποσοστό (12,1%).

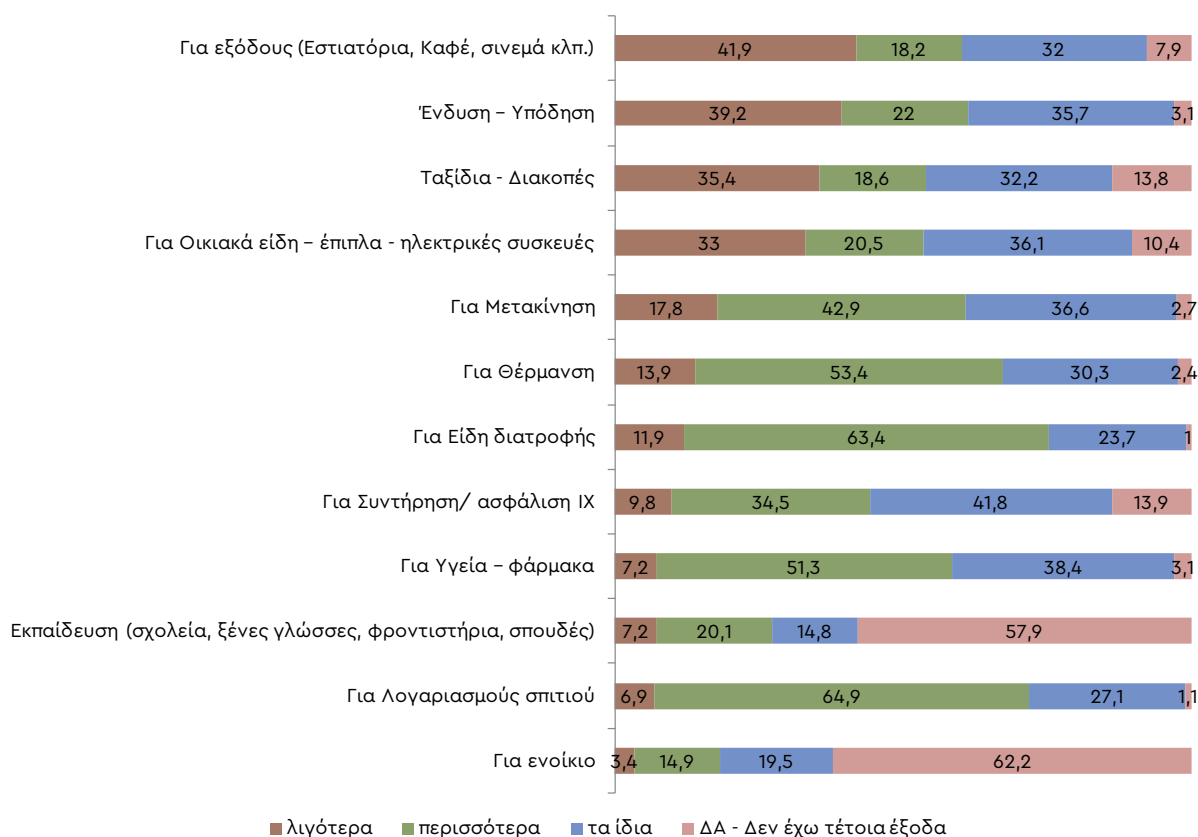
ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΕΣ ΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΑΠΑΝΕΣ

Οι ανατιμήσεις μετέβαλαν τις καταναλωτικές προτιμήσεις των νοικοκυριών το 2024, σε σχέση με το 2023.

Οι δαπάνες στις οποίες μείωσαν τα χρήματα που διέθεσαν το 2024 σε σύγκριση με τον προηγούμενο χρόνο είναι οι εξής, ιεραρχημένες από το υψηλότερο στο χαμηλότερο ποσοστό περικοπών:

- έξοδοι (εστιατόρια, καφέ, σινεμά κ.λπ.) 41,9%,
- ένδυση - υπόδηση: 39,2%,
- ταξίδια - διακοπές: 35,4%,
- οικιακά είδη - έπιπλα - ηλεκτρικές συσκευές: 33%,
- μετακίνηση: 17,8%,
- θέρμανση: 13,9%,
- είδη διατροφής: 11,9%,
- συντήρηση/ ασφάλιση ΙΧ: 9,8%,
- υγεία - φάρμακα: 7,2%,
- εκπαίδευση (σχολεία, ξένες γλώσσες, φροντιστήρια, σπουδές): 7,2%,
- λογαριασμοί σπιτιού: 6,9%,
- ενοίκιο: 3,4%.

Γράφημα 13. Δαπάνες νοικοκυριών 2024. Διαθέσατε τα ίδια, λιγότερα ή περισσότερα χρήματα το 2024 σε σχέση με αυτά που διαθέσατε το 2023 στις κατηγορίες δαπανών του νοικοκυριού σας;

Στον αντίποδα, οι δαπάνες στις οποίες το 2024 αφιέρωσαν περισσότερα χρήματα σε σχέση με το 2023 είναι οι ακόλουθες, ιεραρχημένες από το μεγαλύτερο ποσοστό στο μικρότερο:

- λογαριασμοί σπιτιού: 64,9%,
- είδη διατροφής: 63,4%,
- θέρμανση: 53,4%,
- υγεία – φάρμακα: 51,3%,
- μετακίνηση: 42,9%,
- συντήρηση/ ασφάλιση ΙΧ: 34,5%,
- ένδυση – υπόδηση: 22%,
- οικιακά είδη – έπιπλα – ηλεκτρικές συσκευές: 20,5%,
- εκπαίδευση (σχολεία, ξένες γλώσσες, φροντιστήρια, σπουδές): 20,1%,
- ταξίδια – διακοπές: 18,6% ,
- έξοδοι: (εστιατόρια, καφέ, σινεμά κ.λπ.): 18,2%,
- ενοίκιο: 14,9%.

Εξετάζοντας διαχρονικά τις καταναλωτικές δαπάνες παρατηρούμε τις ακόλουθες τάσεις από τον Δεκέμβριο του 2018: Μείωση στο ποσοστό των νοικοκυριών που δήλωσαν περικοπή παρατηρήθηκε στις εξής δαπάνες: εξόδους (από 42,7% σε 41,9%), ένδυση – υπόδηση (από 45,85 σε 39,2%), μετακίνηση (από 28% σε 17,8%), θέρμανση (από 28,2% σε 13,9%), είδη διατροφής (από 25,2% σε 11,9%) και λογαριασμούς σπιτιού (από 9,9% σε 6,9%). Αντίθετα, αύξηση στο ποσοστό που δήλωσαν περικοπή παρατηρήθηκε για τις εξής δαπάνες: ταξίδια – διακοπές (από 32,8% σε 35,4%), οικιακά είδη (από 31,8% σε 33%), συντήρηση/ ασφάλιση ΙΧ (από 8,4% σε 9,8%), υγεία – φάρμακα (από 6,9% σε 7,2%), εκπαίδευση (από 4,9% σε 7,2%) και ενοίκιο (από 0,4% σε 3,4%).

Η εξέταση των δαπανών των νοικοκυριών με βάση τον αριθμό των μελών τους δείχνει ότι το ποσοστό των νοικοκυριών που δαπάνησαν περισσότερα για είδη διατροφής μειώνεται όσο αυξάνονται τα μέλη του νοικοκυριού (67,1% για μονομελή νοικοκυριά – 57,5% για νοικοκυριά με πάνω από 5 άτομα). Το ποσοστό των νοικοκυριών που δαπάνησαν λιγότερα για είδη διατροφής αυξάνεται όσο αυξάνεται ο αριθμός των μελών του νοικοκυριού (8,2% για μονομελή νοικοκυριά – 14,4% για νοικοκυριά άνω των 5 μελών). Το ποσοστό των νοικοκυριών που δαπάνησαν περισσότερα για οικιακά είδη – έπιπλα – ηλεκτρικές συσκευές μειώνεται όσο αυξάνεται ο αριθμός των μελών του νοικοκυριού (22,7% για μονομελή νοικοκυριά – 13,7% για νοικοκυριά άνω των 5 μελών). Το ποσοστό των νοικοκυριών που δαπάνησαν λιγότερα για μετακίνηση αυξάνεται όσο αυξάνεται ο αριθμός των μελών του νοικοκυριού (16,5% για μονομελή νοικοκυριά – 19,6% για νοικοκυριά άνω των 5 μελών). Το ποσοστό των νοικοκυριών που δαπάνησαν λιγότερα για εξόδους (εστιατόρια, καφέ, σινεμά) αυξάνεται

όσο αυξάνεται ο αριθμός των μελών του νοικοκυριού (40,5% για μονομελή νοικοκυριά – 47% για νοικοκυριά άνω των 5 μελών). Το ποσοστό των νοικοκυριών που δαπάνησαν λιγότερα για ταξίδια – διακοπές αυξάνεται όσο αυξάνεται ο αριθμός των μελών του νοικοκυριού (36,4% για μονομελή νοικοκυριά – 40,3% για νοικοκυριά άνω των 5 μελών). Το ποσοστό των νοικοκυριών που δαπάνησαν για θέρμανση λιγότερα αυξάνεται όσο αυξάνεται ο αριθμός των μελών του νοικοκυριού (13,3% για μονομελή νοικοκυριά – 18,1% για νοικοκυριά άνω των 5 μελών). Το ποσοστό των νοικοκυριών που ξόδεψαν για εκπαίδευση λιγότερα αυξάνεται όσο αυξάνεται ο αριθμός των μελών του νοικοκυριού (3,8% για μονομελή νοικοκυριά – 20,2% για νοικοκυριά άνω των 5 μελών). Το ποσοστό των νοικοκυριών που ξόδεψαν για εκπαίδευση περισσότερα χρήματα αυξάνεται όσο αυξάνονται τα μέλη του νοικοκυριού (5,7% για μονομελή νοικοκυριά – 42,1% για νοικοκυριά άνω των 5 μελών). Το ποσοστό των νοικοκυριών που δαπάνησαν για ενοίκιο λιγότερα χρήματα αυξάνεται όσο αυξάνεται ο αριθμός των μελών (2,7% για μονομελή νοικοκυριά – 9,9% για νοικοκυριά άνω των 5 μελών). Αντίθετα, το ποσοστό των νοικοκυριών που δαπάνησαν για ενοίκιο περισσότερα χρήματα μειώνεται όσο αυξάνεται ο αριθμός των μελών (18,1% για μονομελή νοικοκυριά – 14,1% για νοικοκυριά άνω των 5 μελών).

Η εξέταση των δαπανών των νοικοκυριών με βάση το ετήσιο οικογενειακό εισόδημα δείχνει ότι όσο αυξάνεται το ετήσιο οικογενειακό εισόδημα από 10.000 € σε άνω των 30.000 €:

- Το ποσοστό των νοικοκυριών που διέθεσαν λιγότερα χρήματα για είδη διατροφής, ένδυση – υπόδηση, οικιακά είδη – έπιπλα – ηλεκτρικές συσκευές, μετακίνηση, εξόδους (εστιατόρια, καφέ, σινεμά), ταξίδια – διακοπές, συντήρηση/ ασφάλιση ΙΧ, λογαριασμούς σπιτιού, θέρμανση, υγεία – φάρμακα, εκπαίδευση και ενοίκιο μειώνεται.
- Το ποσοστό των νοικοκυριών που διέθεσαν περισσότερα χρήματα για είδη διατροφής, ένδυση – υπόδηση, οικιακά είδη – έπιπλα – ηλεκτρικές συσκευές, μετακίνηση, εξόδους (εστιατόρια, καφέ, σινεμά), ταξίδια – διακοπές και για εκπαίδευση αυξάνεται.

Περισσότεροι από 1 στους 3 (36,1%) καθυστέρησαν επίσκεψη σε γιατρό – ιατρική φροντίδα – περίθαλψη λόγω οικονομικής στενότητας. Για τον ίδιο λόγο, το 28,2% καθυστέρησε την πληρωμή ρεύματος, το 22,8% την πληρωμή θέρμανσης και το 10,5% την πληρωμή φροντιστηρίων/ εκπαίδευσης/ βρεφονηπιακού σταθμού για παιδιά.

Σε βάθος χρόνου, από τον Δεκέμβριο του 2019 έως τον Ιανουάριο του 2025, όλες οι καθυστερήσεις πληρωμών αυξάνονται: επίσκεψης σε γιατρό από 30,8% σε 36,1%, ρεύματος από 18,1% σε 28,2%, θέρμανσης από 12,4% σε 22,8% και φροντιστηρίου εκπαίδευσης από 9,1% σε 10,5%.

Όσο αυξάνεται ο αριθμός των μελών του νοικοκυριού από 1 σε άνω των 5 ατόμων αυξάνονται όλα τα είδη καθυστερήσεων ή αδυναμίας πληρωμών: ιατρικές (από 36,3% σε 41%), εκπαίδευσης (από 3,3% σε 30,9%), ρεύματος (από 26% σε 33,8%) και θέρμανσης (από 22,5% σε 33,9%).

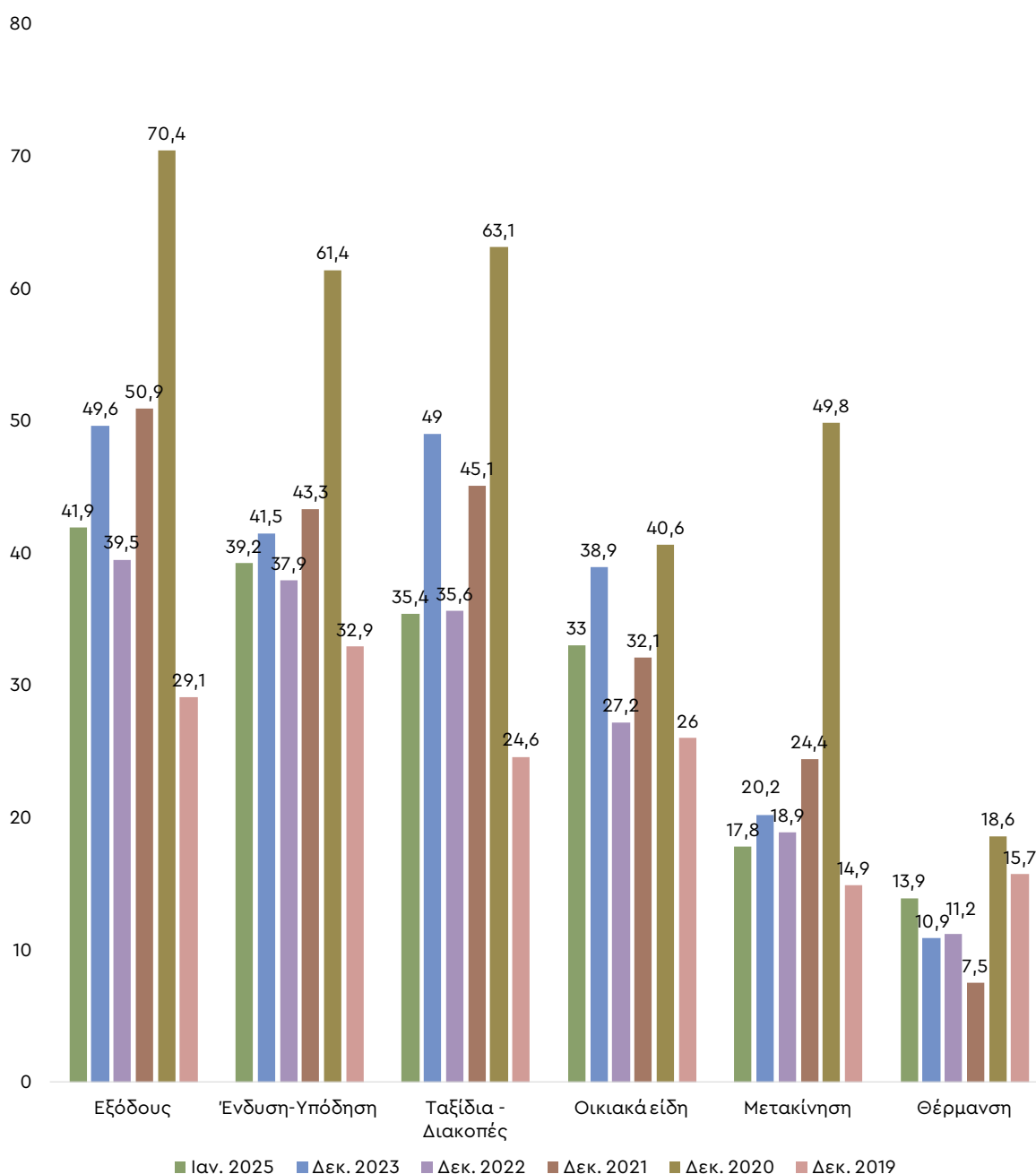
Η ύπαρξη άνεργου μέλους στο νοικοκυριό οδηγεί σε μεγάλη αύξηση του ποσοστού καθυστερήσεων πληρωμών σε σχέση με εκείνα τα νοικοκυριά που δεν έχουν άνεργο μέλος:

ιατρικών επισκέψεων 45,9% έναντι 31,8%, εκπαιδευτικών υποχρεώσεων 20,3% έναντι 6,1%, πληρωμής ρεύματος 40,8% έναντι 22,7% και θέρμανσης 34% έναντι 17,8%.

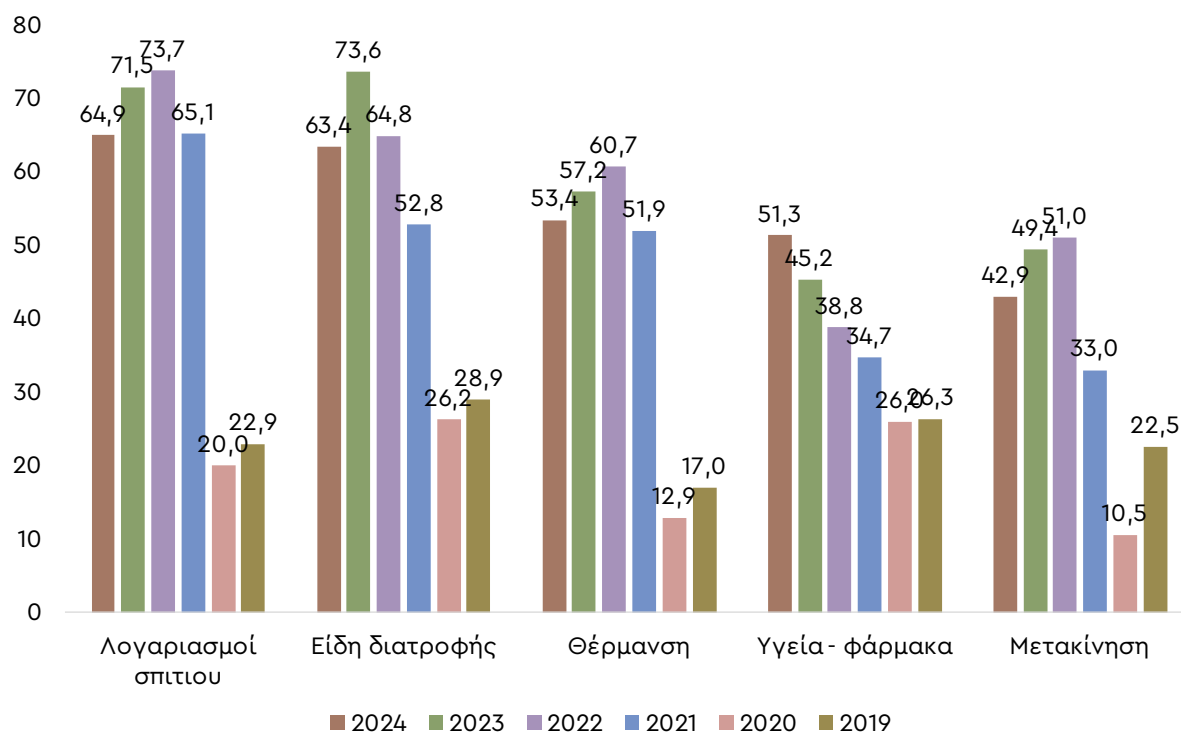
Η αύξηση του οικογενειακού εισοδήματος από έως 10.000 € σε άνω των 30.000 € μειώνει σημαντικά τις καθυστερήσεις και αδυναμίες πληρωμών σε ιατρό από 48,8% σε 14,8%, εκπαίδευση από 14,4% σε 7,8%, ρεύμα από 44% σε 12,3% και θέρμανση από 34% σε 18,1%.

Γράφημα 14. Περικοπή δαπάνης ανά κατηγορία

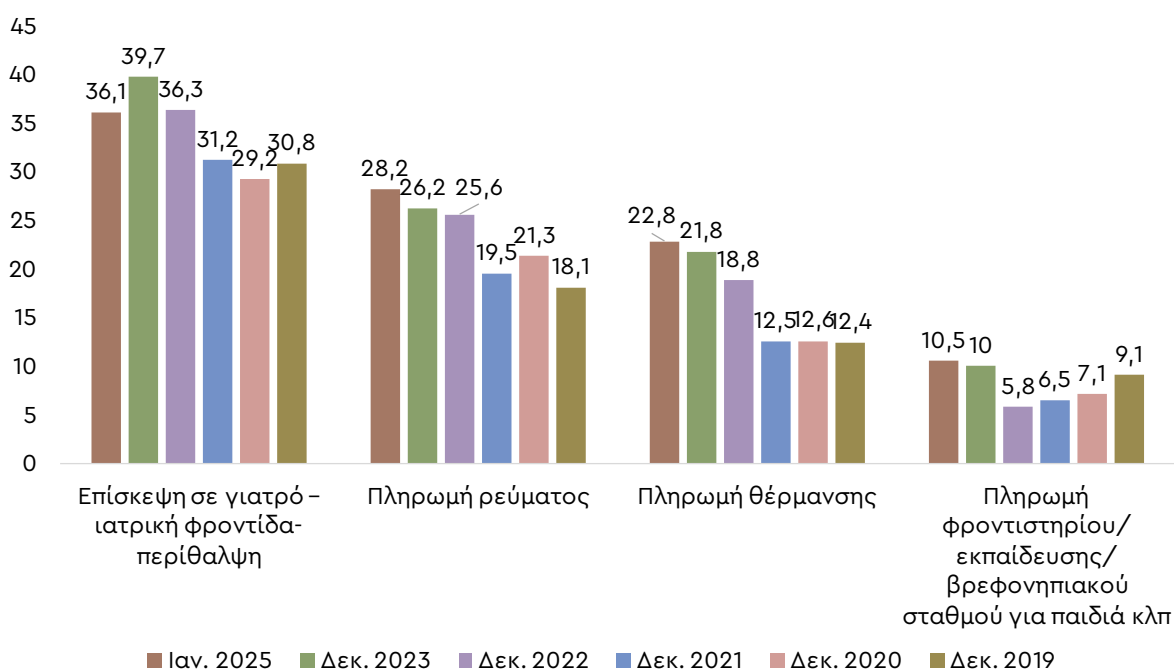
-Διαχρονικό Γράφημα-

Γράφημα 15. Αύξηση δαπανών ανά κατηγορία
-Διαχρονικό γράφημα-

Γράφημα 16. Καθυστέρηση πληρωμής κάποιας ανάγκης λόγω οικονομικής στενότητας
-Διαχρονικό γράφημα-

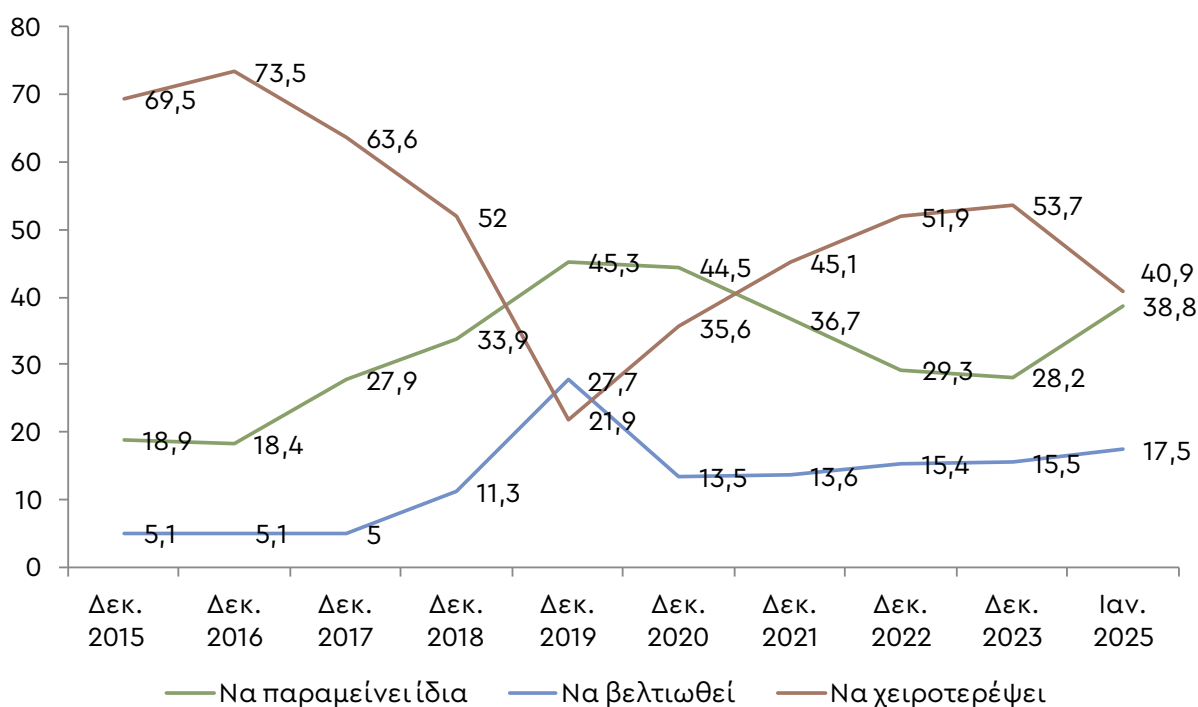
ΠΡΟΣΔΟΚΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ 2024

Σε επίπεδο προσδοκιών υπάρχει μια ορατή βελτίωση στο σύνολο των νοικοκυριών της έρευνας σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια, όμως οι αρνητικές προσδοκίες παραμένουν υπέρτερες. Η βελτιωμένη γενική εικόνα, όμως, παρουσιάζει σημαντικές διαφοροποιήσεις ανάλογα με την τρέχουσα οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών. Οι ασθενέστερες οικονομικά ομάδες, με έως 18.000 € ετήσιο οικογενειακό εισόδημα, χαρακτηρίζονται από απαισιοδοξία σε ποσοστό 47,7%, ενώ τα νοικοκυριά με οικογενειακό εισόδημα έως 30.000 € εκτιμούν ότι η οικονομική τους κατάσταση θα χειροτερέψει σε ποσοστό 41,8%. Στο σύνολο των νοικοκυριών το 40,9% εκτιμά ότι θα χειροτερέψει η οικονομική του κατάσταση, το 38,8% ότι θα παραμείνει η ίδια και το 2025, ενώ το 17,5% εκτιμά ότι θα βελτιωθεί σε σχέση με το 2024 (Γράφημα 17).

Από τα επιμέρους στοιχεία, πιο απαισιόδοξα για τη μελλοντική οικονομική τους κατάσταση δήλωσαν τα νοικοκυριά που αποτελούνται από δύο ή τρία μέλη, όπου το 43,2% και το 42,3%, αντίστοιχα, εκτιμούν ότι η οικονομική τους κατάσταση θα επιδεινωθεί το 2025. Αντίστοιχα κυριαρχεί η εκτίμηση επιδείνωσης της οικονομικής κατάστασης στα νοικοκυριά με ένα τουλάχιστον άνεργο μέλος (41,4%), το 40,6% των νοικοκυριών με ετήσιο εισόδημα έως 10.000 € και το 42,5% των νοικοκυριών με ετήσιο εισόδημα από 10.001 έως 18.000 €.

Γράφημα 17. Θεωρείτε πως η οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού σας το 2024 είναι πιο πιθανό:

-Διαχρονικό Γράφημα-

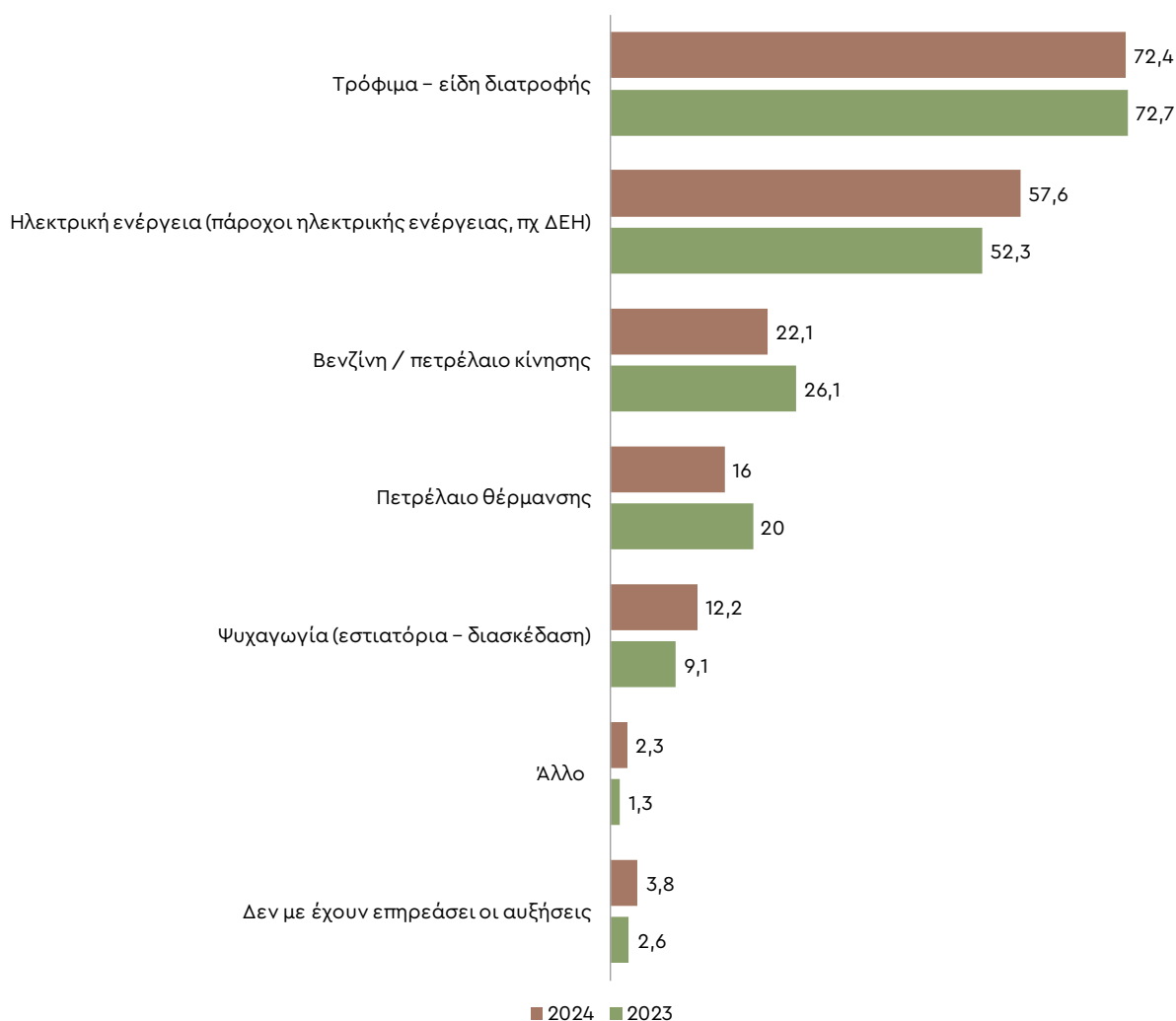

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΜΕΤΡΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΗΣ ΑΚΡΙΒΕΙΑΣ

Οι αυξήσεις των τιμών στα είδη διατροφής εξακολουθούν για δεύτερη χρονιά να επηρεάζουν περισσότερο την οικονομική κατάσταση της συντριπτικής πλειονότητας των νοικοκυριών. Συγκεκριμένα, και το 2024 πάνω από 7 στα 10 νοικοκυριά (72,4%) δήλωσαν ότι οι αυξήσεις των τιμών στα τρόφιμα τα επηρέασαν περισσότερο, σε βαθμό να αναγκαστούν να μειώσουν δαπάνες για άλλες ανάγκες, ποσοστό που παραμένει ουσιαστικά στα ίδια επίπεδα με το 2023 (72,7%). Μεγαλύτερη αρνητική επίδραση στους οικογενειακούς προϋπολογισμούς σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά είχαν οι τιμές ηλεκτρικής ενέργειας 57,6% (52,3% το 2023), ενώ ηπιότερη ήταν η επίδραση στις τιμές στη βενζίνη, 22,1% (26,1% το 2023) και στο πετρέλαιο θέρμανσης, 16% (20% το 2023).

Γράφημα 18. Από τις αυξήσεις των τιμών ποιες είναι εκείνες που σας έχουν επηρεάσει περισσότερο (έως 2 απαντήσεις)

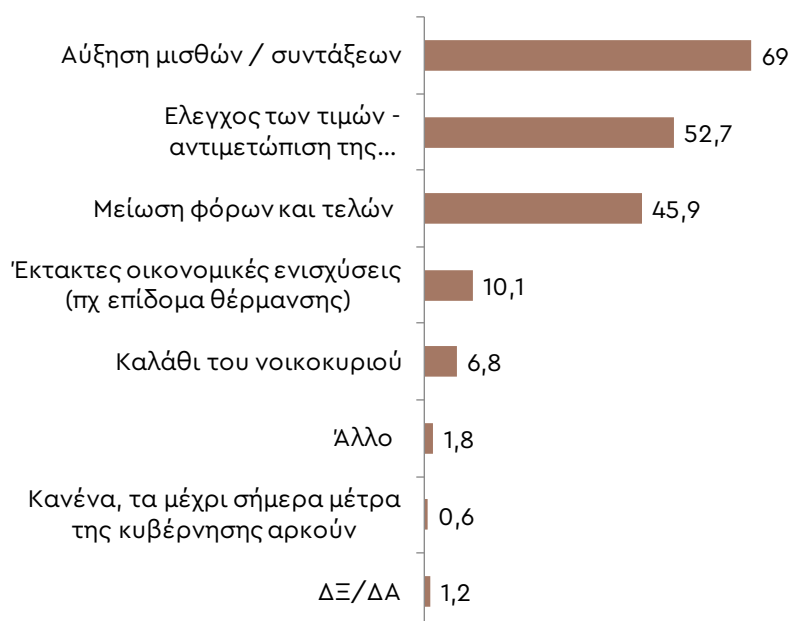
Συγκριτικό Γράφημα ετών 2024 – 2023

Ως καταλληλότερα μέτρα για την αντιμετώπιση των αρνητικών επιπτώσεων της ακρίβειας το 69% των νοικοκυριών θεωρεί πως είναι η αύξηση μισθών και συντάξεων, το 52,7% ο έλεγχος των τιμών/αντιμετώπιση της αισχροκέρδειας και το 45,9% η μείωση των φόρων και τελών. Το καλάθι του νοικοκυριού θεωρείται κατάλληλο μέτρο για την αντιμετώπιση της ακρίβειας μόλις από το 6,8% των νοικοκυριών, ενώ χαμηλά βρίσκονται και οι έκτακτες οικονομικές ενισχύσεις (10,1%). Η εικόνα διαφοροποιείται ανάλογα με την πηγή του κύριου εισοδήματος του νοικοκυριού. Συγκεκριμένα, για τα τρία κύρια μέτρα αντιμετώπισης της ακρίβειας (όπως τα αναδεικνύει η έρευνα κοινής γνώμης) οι μισθωτοί/ές του ιδιωτικού τομέα ιεραρχούν πρώτα την αύξηση μισθών - συντάξεων (72,2%), τη μείωση φόρων και τελών (48,2%), και τον έλεγχο τιμών - αντιμετώπιση της αισχροκέρδειας (46,6%). Οι δημόσιοι/ες υπάλληλοι και οι συνταξιούχοι ιεραρχούν επίσης πρώτα την αύξηση μισθών - συντάξεων (77,5% και 72,7% αντίστοιχα), τον έλεγχο τιμών - αντιμετώπιση της αισχροκέρδειας (50,1% και 58,3% αντίστοιχα) και τη μείωση φόρων και τελών (47% και 37,6% αντίστοιχα). Οι ελεύθεροι/ες επαγγελματίες, αντίθετα, ιεραρχούν ως κύριο μέτρο αντιμετώπισης της ακρίβειας τη μείωση φόρων και τελών (61,4%), τον έλεγχο τιμών - αντιμετώπιση της αισχροκέρδειας (57,6%) και την αύξηση μισθών - συντάξεων (46,3%).

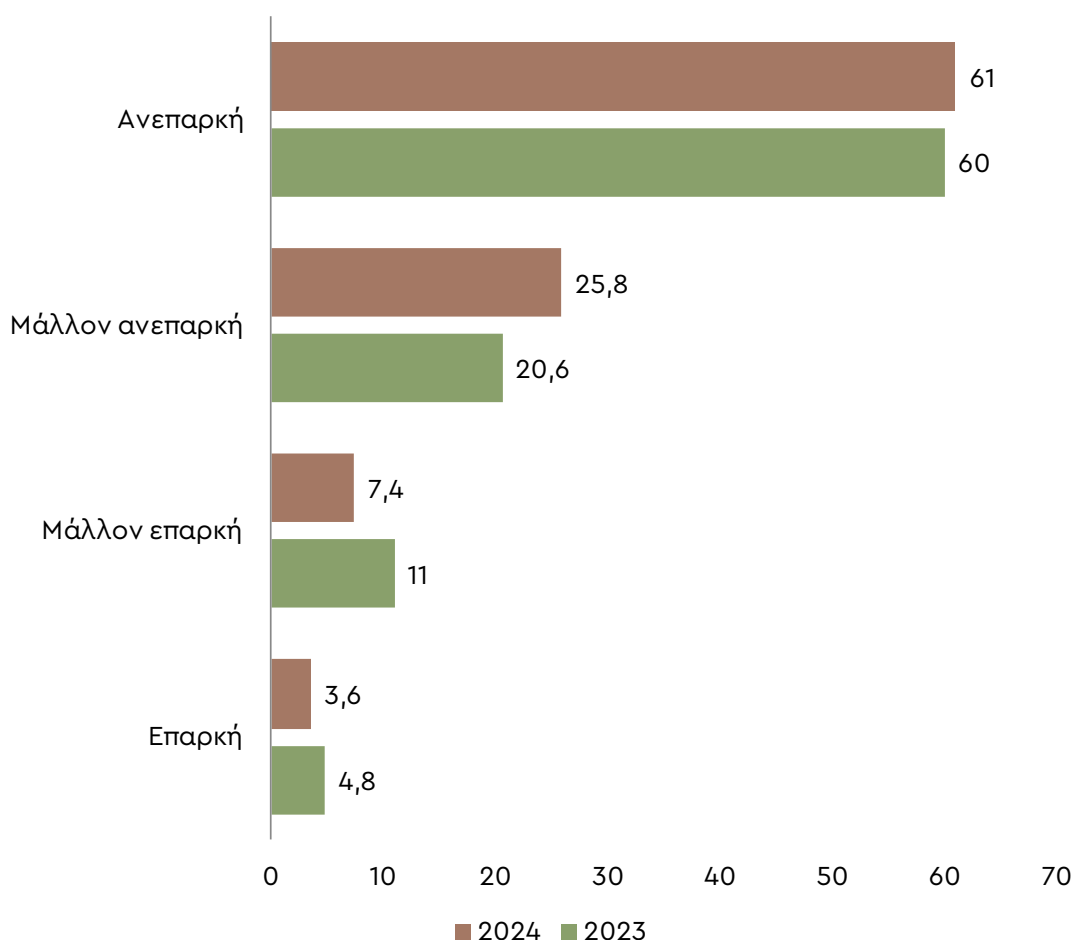
Κατόπιν αυτών δεν αποτελεί έκπληξη το γεγονός ότι η συντριπτική πλειονότητα της κοινής γνώμης όχι απλώς δεν έχει βελτιώσει την άποψη της για τα κυβερνητικά μέτρα αντιμετώπισης της ακρίβειας, αλλά διάκειται ακόμα πιο αρνητικά έναντι αυτών σε σχέση με το 2023 όπου κατέταξε την αποτελεσματικότητα της κυβέρνησης σε αυτό το ζήτημα ιδιαίτερα χαμηλά συγκριτικά με άλλες χρονιές.

Γράφημα 19. Ποια μέτρα θεωρείτε τα καταλληλότερα για την αντιμετώπιση των αρνητικών επιπτώσεων της ακρίβειας; (έως 2 απαντήσεις)

Ειδικότερα, η συντριπτική πλειονότητα των νοικοκυριών αξιολογεί τα μέτρα της κυβέρνησης για την αντιμετώπιση της ακρίβειας ως ανεπαρκή ή μάλλον ανεπαρκή (61% ανεπαρκή και 25,8% μάλλον ανεπαρκή), ενώ μόλις ένα στα δέκα νοικοκυριά εκφράζει σχετική ή απόλυτη ικανοποίηση για αυτά, με το 7,4% να τα χαρακτηρίζει μάλλον επαρκή και επαρκή μόλις το 3,6%. Σε όλες τις επιμέρους κατηγορίες των ερωτηθέντων/εισών, τα ποσοστά αρνητικής αξιολόγησης είναι συντριπτικά υψηλά, ενώ εντύπωση προκαλεί η σημαντική αύξηση της αρνητικής αξιολόγησης ακόμα και από τα υψηλά οικονομικά ετήσια εισοδήματα (άνω των 30.000 €), που στις προηγούμενες αντίστοιχες έρευνες του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ τοποθετούνταν πιο θετικά στο συγκεκριμένο ερώτημα, συγκριτικά με τις άλλες εισοδηματικές κατηγορίες. Η συγκεκριμένη αρνητική μετατόπιση αυτής της κατηγορίας νοικοκυριών ξεπερνά τις δέκα ποσοστιαίες μονάδες, καθώς το 84,1% χαρακτηρίζει ανεπαρκείς ή μάλλον ανεπαρκείς τις κυβερνητικές πολιτικές αντιμετώπισης της ακρίβειας (70,2% το 2023) και μόλις το 14,4% τις χαρακτηρίζει επαρκείς ή μάλλον επαρκείς (26,7% το 2023).

Γράφημα 20. Πώς αξιολογείτε γενικά τα μέτρα που έχει λάβει η κυβέρνηση για την αντιμετώπιση της ακρίβειας;
Συγκριτικό Γράφημα ετών 2024 – 2023

Έτος Ίδρυσης 2006

ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ

Ινστιτούτο Μικρών Επιχειρήσεων
ΓΣΕΒΕΕ

Αθήνα

Αριστοτέλους 46, 104 33
210-8846852
info@imegsevee.gr

Θεσσαλονίκη

Κωλέττη 24, 54627
2310-545967, 2310-517843
thessaloniki@imegsevee.gr

Πάτρα

Πανεπιστημίου 170, 264 43
2610-438557
patra@imegsevee.gr

Ηράκλειο

Βασιλείου Πατρικίου 11, 71409
2810-361040, 2810-361080
iraklio@imegsevee.gr

Λάρισα

Καστοριάς 2α, 41335
2410-579876-7
larisa@imegsevee.gr

Ιωάννινα

Σταύρου Νιάρχου 94, 45500
26510-44727
ioannina@imegsevee.gr